

SLOVENEK

Valja po pošti:
za celo leto naprej... K 50—
za en mesec... K 45—
za Nemčijo celoletno... K 55—
za ostalo tuzemstvo... K 50—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej... K 45—
za en mesec... K 4—
v pravi preložišnici... K 35—
Sobotna izdaja:
za celo leto... K 10—
za Nemčijo celoletno... K 12—
za ostalo tuzemstvo... K 15—

Inserati:
Enostopna petstvarna (50 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)
za enkrat... po 50 v
za dva in večkrat... po 45 v
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarifi.
Poslano:
Enostopna petstvarna K 1—
lahja vsak dan izvenmi ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Jugoslovanska republika.

Stare monarhije se danes rušijo v prah in republika je državna oblika bodočnosti. Mlada Jugoslavija je vstala iz razvalin dosedanjih mogočnih in starih stavb in vsakdo se vpraša: Ali bo republika, ali monarhija?

Menimo, da bi nam morali zadostovati že čisto praktični razlogi, ki so se odločimo. Ali naj Jugoslavija kot monarhija tvori res le nekaj anahronističnih otočič sredi samih republik, ki so se in se bodo še ustanovile okrog nas?

Govorimo tukaj odkrito besedo! Hočemo biti stvarni ter se ogibati vsega, kar bi utegnilo morda neljubo zadeti tiste dele našega troimenega naroda, ki so za monarhijo pod Karadjordjevo dinastijo. Najprvo izjavljamo čisto odkrito in iskreno, da priznavamo velike zasluge, ki si jih je ta domača dinastija srbska pridobila za svoj narod. Ravno tako iskreno izjavljamo, da v polni meri spoštujemo mišljenje svojih plemenskih bratov Srbov ter da iz našega republikanskega naziranja ne govoriti senca mržnje proti njim, marveč le skrb za srečen razvoj naše domovine in našega ljudstva v bodočnosti. Položaj je pa danes tak, da mora že vsakdo vnaprej videti hude notranje boje, ki se bodo začeli v mladi državi, če se uvede monarhija. Razvoj ne bo obstal na mejah naše domovine. Ideje teh ovir ne poznajo. Vedno večji in močnejši republikanski valovi bodo butali ob našo državo, prejalše bo pa proces tudi pri nas zahteval svoje pravice. Bojimo pa se, da bo takrat naša država morala prestatiti zopet hudo, nevarno in krvavo krizo. Danes pa pravzaprav skupno državo še le gradimo. Odstranimo sedaj lahko vse, kar bi v bodočnosti bilo prejalše vzrok novega krvoprelitja.

Načelno moramo biti za republiko. Monarhije so preživeli se stvorili. Despotizem in absolutizem se je umaknil ustavni monarhiji z naraščajočo izobrazbo ljudstva. Ljudstvo je postajalo vedno bolj samosvoje, vsak posameznik se je vedno bolj zavedal, da je sočinitelj narodne in državne skupnosti. Demokratizacija javnega življenja se je razvijala vedno širše in globlje. Danes so ljudstva zrela za popolno samovlado, ljudstvo je postalo zrelo in polnoletno. Kako absurdno so zvenele zadnja leta besede, ki jih je nemški cesar tako rad rabil: Deželni oče, kar je bilo istovetno z gospodarjem in jerobom. Zeleni čas je vso to ideologijo razbil ter postavil na čelo suverenost ljudstva, ki noče več biti vladano, marveč se hoče samo vladati. Vojska je ta razvoj silno pospešila; kajti danes je jasno, da so ljudstva trpela, krvavela in umirala za nekaj vladajočih dinastij, ki so bila žarišče imperializma v vsakem narodu ter vsled tega večna nevarnost novih krvavih iger, pri katerih so krvaveče ljudske mase bile figure, šahovska deska strelski jarek in grobišča junakov, igralci pa vladajoči bojeviti monarhi ter vsi tisti člani dvornih klik, ki jim je taka »igra« bila v korist ali zabavo.

Osebnosti ali antipatije vladajočih glav so določale, koga naj narodi sovražijo in s kom naj simpatizirajo. En človek je dostikrat po osebnih simpatijah odločal politično in gospodarsko bodočnost narodov, prav kakor je rekel Wilson, metali in porivali so dežele in narode iz rok v roke, kakor bi bili blago ali neumna živinca.

Vse to je dozorelo v vojski z neizmerno naglico. Vojska je ta proces pospešila za pol stoletja. Ljudstva so zrela. In zato izjavljamo, da vodi nas in naš narod zrele republikanske misli v svobodno, federativno jugoslovansko republiko!

Kako naj se ne dela za domovino.

Navdušenje za svobodno Jugoslavijo šinja ves narod. Veselje je toliko večje, ker je s priborjeno svobodo vred obenem

konec več kot štiriletne vojne sužnjosti in nečloveške morije. Kako da ne bi se ljudem prsa širila in jim kri živahnije ne tekla po žilah! Dan svobode je zasnil. Dvojne svobode: izpod jarma nasilnega germanstva in neznošnega militarizma.

Važno pa je, da znamo svobodo prav uživati in se je prav veseliti. Tu imamo priliko in dolžnost pokazati, da smo zrel narod, resni in dostojni ljudje in ne otroci, ki se prekopicavajo čez glavo. Slovesne, resne in veličastne manifestacije, da te so na mestu. Ob taki izredni priliki kakor je ni bilo tisoč let. V nečast pa bi bil materi Jugoslaviji vsak izgred, ki bi se utegnil ob taki priliki pripetiti. Zato ni nepotrebno zdaj, ko se vrača do smrti izmučeno in naveličano vojaštvo domov, ko je vse veselo zaradi konca in tako srečnega konca vojske, opozoriti sinove mlade Jugoslavije, da ji bodo vedeli čuvati čast in ji ne zagrenili prvih dni življenja s tem, da bi se kaj spozabljali.

Naša narodna vlada je v tem oziru že izdala nekatere odredbe. A še važnejše kakor taki oblastveni ukrepi, je to, da se ljudje znajo sami, brez zapovedi in prepovedi, prav vladati.

Nikar torej preveč s pijačo šariti, kadar se gre za narod in domovino! To je bilo pač v navadi nekdanj, da so ljudje »delali« za narod in dom s kozarcem v roki in frazami na jeziku. Zdaj pa smo vendar storili dober korak dalje. Puhlice niso več za naš čas. Takozvane napitnice, v katerih se znova premljavajo stokrat premlačene fraze, so zabava za velike otroke. Krek ni nikdar delal takih in jih sovražil; pa nam je vendar ustvaril Jugoslavijo. Delo za srečno bodočnost domovine, je delo resno, delo trudapolno. Ljudstvo organizirati politično, gospodarsko, izobraževalno, dvigniti ga kulturno in gmotno, da bo živel življenje mirno in varno, solidno in dostojno; to se pravi delati za blagor naroda. Kaj pomaga govoriti s čašo v roki za blaginjo naroda, če nam pa pri tem tuji kapital izpodreja zemljo pod nogami! Najmanj deset milijonov smo izdali Slovenci vsako leto Nemcem za alkohol, zlasti za pivo, ki jim je žepe polnil in naš narod zasluževal. Takega »narodnega« dela bodi enkrat za vselej konec, če hočemo res narodno svobodo živeti! Treba je pomisliti, da tujcem pot v našo domovino še vedno ne bo zaprta. Tuji kapital nam bo še vedno nevaren. Tuja industrija nas bo tudi v bodoče še lahko zasluževala. Ali naj bodo naši ljudje vedno samo hlapi tujecev na domačih tleh? Ali naj še vedno hodijo tlačani v ameriške rudnike? Če hočemo imeti resnično in popolno svobodo in blagostanje naroda, se moramo v vsem postaviti na lastne noge. V to svrhu pa je treba modrega in varčnega gospodarstva.

Zato prosimo, naše ljube Jugoslavije nikar preveč zamakati z alkoholom in narodnih manifestacij ne prirejati po gostilnah in jih nadaljevati do temne noči! Vselemo se naše zlate svobode, a noben izgred naj ne oskruni tega svetega veselja!

Le trezen in soliden rod bo na svoji zemlji popoln svoj gospod.

Naša meja.

Državo imamo, a mej nimamo. In poleg skrbi, kako si bomo uredili domovje, je sedaj glavna naša skrb, kje bo tekla naša meja.

Mejaša imamo dva. Nemca in Italijana. Med tema pa je bistveni razloček. Nemec je premaganec, Italijan je »zmagovalec«. Zato bo z Nemcem lahko mejo določati, z Italijanom pa težko.

Z Nemcem lahko. Pozabiti ne smemo, da je Nemec premaganec. In od nekdanj je taka navada in bo ostala, dokler bodo ostale vojske, da premaganec »gor plača«. Ako tega ni, potem se sploh neve, čemu so vojske. Zato se nam zdi, da nasproti njim ni umestna prevelika skrupuloznost, da bi na meji vsakega človeka posebej popraševali in pretalčevali: ti si Nemec, greš na ono stran, ti si Slovenec, pa na to. Tako prateh vanje in prečenjevanje bi bilo težko, ker se tako natančno meja sploh ne da potegniti. Nočemo Nemcem

krivice delati, marveč hočemo samo nekaj stare krivice poravnati, ako nekaj pomenjenih krajev priklopimo k Jugoslaviji. Le glejte, s kako čudovito lahkoto so se v trenutku poslovenili »nemška« mesta in trgi: Celje, Brežice, Ptuj, Maribor, Borovlje in druga! Zakaj je šlo to vse tako igravo? Zato, ker je bilo vse to nemštvo umetno sfabricirano; bilo je le nataktno pavovo perje, ki ga je treba kratkomalo poruvati. Četudi mejo potegnemo malo višje, krivice nam storjene še vedno ne bodo izravnane. Onstran te meje je še vedno mnogo slovenskega življa, slovenske krvi, ki bo za nas zgubljena.

V Gradcu samem se šteje 30.000 Slovencev in koliko jih je po gornjštajerskih industrijskih krajih v Leobnu, Donawitzu, Gratweinu in drugod! Koliko pa je gori naših — grobov!

Naš bil nekdanj je ves a raj,
očetom našim domov na;
tuj narod tod se širi zdaj,
naš raj je tujcev zdaj l stnina.
Tuj trg in grad tuj vel je kras,
oh, naši so samo grobovi...

Pomislmo na preteklost, kaj smo morali trpeti pred tem narodom nasilnikov in roparjev! In to več kot eno tisočletje. Pomislmo, da njih želja ni bila nič manjša, kakor iztrebiti nas popolnoma z naše zemlje. In kolikor so mogli, so to tudi praktično izvrševali. Vedno, a posebno zdaj v vojski. Kako po načrtu so gnali za svojo zmagajo slovenske polke pred seboj v smrt! S kako lahkoto, da, s kakim satanskim veseljem so jih streljali in obešali! In zdaj hočejo ti krvoloki k nam, da bi jim mi milosti delili. In bati se je, da bi slovanška pohlevnost — tista pohlevnost, ki je bila sokriva naše sužnjosti — da bi tista tudi zdaj preveč ne odnehala premaganecem. Da, sami smo bili deloma krivi svoje suženjskega stanja. Ko bi bil imel naš narod več odporne sile, bi z nami ne bilo tako. Sami smo poveljevali naše ozemlja države SHS last Narodne vlade in tiralice in jim pete lizali! Le spomnimo se, na komaj preteklo dobo in na posamezne slučaje in osebe iz te dobe! Kako vdano smo prenašali tuji jarem, dasi so nam pleča krvavela od njega. Ne bomo svojim zatiralcem povračali s krutostjo, s katero so nas oni mučili; a treba ni, da bi bili radi njih krivični sami do sebe.

Z Nemci torej meje ne bo tako težko delati. In kar velja o Nemcih, velja tudi o Madžarih. A vse drugače je z Italijani. Italijani so zmagovalci. Kakšni zmagovalci, to vemo. Njih zmage smo občudovali cela tri leta. A za seboj imajo doslej vsaj formalno še entento in imajo londonsko pogodbo. S skrbjo nas navdaja in boječe se vprašujemo, naj je li to zasedanje slovenske zemlje od strani italijanskega vojaštva trajno ali le začasno. To vemo, da kar ima človek enkrat v roki, nerad da iz rok. Melior est conditio possidentis. Težje je ukradeno reč nazaj dati, kakor ne krasti. Težje bo zasedeno ozemlje popustiti, kakor ga ne zasesti.

Pomnimo dobro, da je razmerje Italijanov do nas čisto drugačno, kakor naše do Nemcev. Oni nimajo prav nobenega naslova, pod katerim bi si mogli lastiti naše ozemlje. Mi nismo nikdar Italijanom niti lasca skrivili; naša zemlja ni bila nikdar italijanska last. Nasprotno: tudi oni so nam nekaj naše zemlje pogoltnili. Morda je naš proroški pesnik gledal ravno na Italijo, ko si je solze otiral nad potujčeno zemljo. A tisto bodi, kjer že je. Le tarčenske beneške Slovence, ki so že napol poitalijanjeni, bi bilo dobro še rešiti. Tega pa, kar je danes naše, ne damo za nobeno ceno. To bi bila preboleča rana na našem telesu; to bi nam preveč zagrenilo naše veselje nad ravnokar pridobljeno svobodo. To bi bil tudi casus belli med nami in Italijani. Kal nove bodoče vojske. Jugoslavija bi porabila prvo priliko, da to zopet nazaj dobi. In to morda ne gre brez vojske. Na mirovni konferenci morajo povedati naši zastopniki glasno in odločno. Če hoče biti ententa mož-beseda; če noče prelomiti svoje obljube, ki jo je dala ope-
tano pred vsem svetom; če hoče uresničiti svoj ideal: mir med narodi in konec

vojska — potem ne sme dopustiti, da bi se nam zgodila ta kričeča krivica! To zvesto in sveto naročamo našim zastopnikom. Zaupamo v osvoboditelja narodov Wilsona, da bo ostal zvest svoji besedi. Na pomoč pa pokličemo tudi Čehe, Poljake in vse druge svoje prijatelje v Evropi in Ameriki, da nam pomagajo do naše pravice, ako bi se nam hotela kratiti.

Priznavamo, da e treba Italijo, če ne za njene zmage, vendar za njene velike žrtve v tej vojski primerno odškodovati. Pa to se da zgoditi tudi drugim potom. Tako da lahko ostaneta v tem slučaju v resnici volk sit in ovca cela. Naj se Italija odškoduje, če se hoče, na Nemcih, ki so premagani; naj se odškoduje na otokih, v mali Aziji in zlasti v kolonijah, ki so zanjo neprimerno večje važnosti kakor naš Kras. Nam pa naj se pusti, kar je našega! Furlane jim prav radi prepustimo; nam naj pa dajo zato beneške Slovence! Na Goriškem bi bila jezikovna meja čisto naravna državna meja. Furlanska ravnina bodi italijanska; goriška Brda in Kras naša. Pri Gorici sami je tudi meja dana. Kdor gleda z goriškega gradu, kakor je gledal pisec tega članka pred par mesci, vidi jasno, kako naravna bi bila ta meja. Sloveča Kalvarija bi bila mejnik. Podgora tostran Kalvarije slovenska, torej naša; Ločnik, dasi potujočen, kakor že ime pove, je vendar zdaj po večini furlanski, torej naj ga v božjem imenu imajo. Gorica, katere okolica je okoli in okoli slovenska, seveda naša. Zato bi bilo treba na ves glas protestirati, ako bi bilo res, kakor se je slišalo, da so nekateri merodajni mošje Gorico že črtali iz naših zahtev. Gorico, ki je narodno središče goriške Slovenije in katere lepo ime že pove, da je slovenska, moramo braniti do zadnjega! — Pravijo, da bi to ne bila za Italijo dobra strategična črta. A če bo vladala pravica med narodi, potem se novih vojska ne bo več bati. Če pa pravice ne bo, potem so Italijani kljub dobri strategični meji lahko še vedno tepeni. Koliko strategične meje v moderni vojski pomagajo, smo videli.

Da Dalmatincem in morda tudi Hrvatim in Srbom sploh ni toliko na Trstu ležeče kakor nam, to je naravno. A nam pa ne more biti vseeno, če gaj je Trst. Kako zvezo imamo mi z dalmatinskimi lukami? Trst torej moramo tudi na vsak način zahtevati zase. Ali če to nikakor ne gre, naj se internacionalizira.

Istra, dasi ima nekoliko italijanskega robu, bi po Wilsonovem principu tudi pripadala cela k Jugoslaviji. Kajti princip samoodločbe se — kakor je Wilson izrecno izjavil — ne da uporabljati za vsako mesto in vas posebe, sicer bi se biva Avstrija razdrobila v množino življenja nezmožnih koščkov, marveč se položaj posameznih mest mora ravnati po okolici in celem bližnjem ozemlju.

Istrski otoki so razen par mestec čisto hrvaški. Torej nobenega dvoma in vprašanja, čigavi naj bodo.

In kaj imajo Italijani iskati v Dalmaciji, kjer je edino mesto Zader povečini italijansko, sicer pa vsa dežela izključno hrvaška, tudi ni umljivo. In tudi to italijanstvo, kolikor ga je v Primorju, je deloma umetno, po posebni milosti slovečega avstrijskega režima, ki je slovanski živeli vedno zatiral in nam ni podal niti najprimitivnejših šol.

Italijani imajo morja dovolj; zakaj torej silijo še na naša tla? To je imperializem, neopravičen imperializem, katerega moderna mednarodna politika ne sme in ne more dovoljevati, ako hoče imeti res mir med narodi.

Sicer so pa italijanski listi zadnje mesece pred koncem vojske sami odločno poudarjali in od svoje vlade zahtevali, da se mora prijateljsko pogoditi z Jugoslavijo in da londonska pogodba sicer obstoji v principu, a ne več v materiji.

Radovedni smo silno, kako sta se Trumbić in Pašić dogovorila z Italijo in entento. Radovedni na vso moč, kaj nam bo dr. Korošec prinesel iz Švice. Vsekako apeliramo na te in druge merodajne mošje, ki bodo imeli govoriti na mirovni konferenci, naj ne puste naše poštene pravice za nobeno ceno! Apeliramo na naše ožje

zaveznike Čehe in Poljake in na druge naše prijatelje. Apeliramo na pravičnost vse nemške civilizirane Evrope in Amerike, naj nam priznajo našo pravico in pošteno odmerijo našo mejo!

Zdravo bračo Slovenci!

Došao je davno željeni dan, ostvarilo se davno snivani san. Vi ste nam pružili bratsku ruku; mi smo tu ruku prihvatili. Nel Vi ste nam pali v zagrljaja mi smo vas pritiskali na grudi. Mi na grudima našim osećamo udare srčaca vaših. Zaplakali smo i vi i mi. Ali to niso bile suze bola, već suze radostnice; suze braće davno nevidjene.

Evo i vi i mi pošli smo i idemo putem, koga su dedovi naši uzalud tražili, a nikad ne našli. Trebalo je mnogo krvi i mnogo suza, da proljemo dok nam borba kroz vekove nije pokazala pravac, kojim moramo udariti ako hoćemo, da svoju decu sačuvamo od nenasićenog suseda i tudjina, kulturnih i nekulturnih otimača. Ako hoćemo, da našim potomcima uštedimo bol, koji mi osećamo, kad u moru tudjinstine najdemo imena brda i dolina, reka i planina, koja nam rečito govore gdje je još bila naša dedovina, a koji sad stoje samo kao nemi spomenici nad velikim grobljem našeg nekad velikog naroda. Spomenici koji pevaju tužno pesmu prošlosti i kažu, da ni najveća junaštva ni najveće žrtve naših dedova nisu mogla učiniti ništa, jer ih nije vodila ista misao, nisu upravljani istom cilju, nije ih vodila jedna ruka. Sad pak pošto su prosveteni naraštaji učinili svoje dužnosti; sad kad smo postali jedan metal skovan pod težkim maljem istorije a okalien krvlju i suzama, sad nas niko više neće dvojit. Svaka stopa naše svete zemlje tako skupo plaćena, svim onim što je i vama i nama najdražije bilo, ostat će za sve vekove nasledie našoj deci i našim unucima do poslednjih pokolenja budućnosti. Sad posle ovih krvavih dana pošto so tirani srušeni; prestat će dani krvi, jer će naše tvrde medje pošto-vati svaka snaga, znajući, da iza njih stoji slozan narod, koji je svoju slobodu skupo platio, a koji će je umeti dobro braniti i odbraniti. Sad posle ovoga nastaju dani reda i rada i mi vaša braća ne sumnjamo, da ćete vi, koji ste pod tako težkim prilikama pokazali tako divne plodove inteligencije i rada, moći i umeti organizovati svu svoju narodnu snagu za očuvanje onoga, što se je već dobilo. Posle ovoga kad naš državni organizam počne funkcionirati onako, kako to mora i biti, kad naša mlada a velika otadžbina stane na svoje noge i vi i vaši mladi blagosiljaćete one posvećene umove, one rodoljube i one vaše neumorne radnike, koji su vam pokazali put, koji i u susret nama, put koji vas je doveo u naš zagrljaj.

Mi Srbi vas uveravamo našom vitežkom rečju, našim nikad neokaljanim srbskim poštenjem, da će vam na našim grudima biti toplo, da ćemo podeliti sve.

Udruženi pokazati ćemo pravom kulturnom svetu — našim velikim prijateljima — kakve su bile strašne klevete, kojim su nas naši zajednički krvnici ocrnili pred svetom. Pokazat ćemo našim velikim i plemenitim zaštitnicima, da njihova i naša najplemenitija krv nije uzalud prolivena; da smo mi zaista borci za civilizaciju i slobodu.

Ostvarit će se proročanski glas našeg velikoga pesnika i vladice Rada: »Na groblju će ponici cvijeće za daleko neko pokolenje.« — U to ime: »Zdravo budite naša mila braća slovenska. Zdravo naša bela, mila i lepa Ljubljano. Srbin.

Jugoslavija.

Jagić — Jugoslovanom.

Zagreb, 12. nov. Profesor Vatroslav Jagić je odposlal županu svobodnoga Zagreba pismo, v katerem pravi med drugim: Prekoračivši 80. leto, sem doživel velike dneve, ko plava radost, veselje in navdušenje nad Jugoslavijo. Isti Zagreb, ki je že leta 1860. doživel eno dejanje osvoboditve od nemškega absolutizma, sedaj proslavlja začetek in zarjo popolne politične svobode. Solze radosti mi silijo v stare oči, duša pa se mi prenaša v Vašo sredo, da jo ogreje Vaše navdušenje, Vaša sreča in Vaše zaupanje. Sprejmite mi iskrene pozdrave in sporočite jih vsem, ki so se me ob 80. letnici spomnili in ki sedaj skupno z Vami gradijo svoji domovini boljšo bodočnost. Vsem bodi Bog v pomoč!

Italijani gredo skozi Ajdovščino.

Ajdovščina, 12. nov. Skozi Ajdovščino koraka italijansko vojaštvo z močno artiljerijo in oklopnimi avtomobili, da zasede demarkacijsko črto.

Proga Reka — Št. Peter prosta za vojaštvo iz Albanije.

Reka, 12. nov. Italijanski admiral Reiner je dal na razpolago reškemu vojnookrožnemu poveljstvu progo Reko — Št. Peter, da se odpravijo tisti vojaki, ki so se iz Albanije zbrali na Reki.

Razoroženi Mažari.

Vinkovci, 11. nov. Danes so tukaj razorožili 140 mažarskih vojakov. Spočetka so se upirali, a ko hrvatske čete niso odnehale od zahteve, je general, ki je zapovedoval Mažarom, dovolil izročiti orožje. Zaplenili smo okrog 1400 pušk, 32 strojnih pušk, 4 topove ter tren, dolg 2 kilometra.

Srbsko prodiranje na Mažarsko ustavljeno.

Budimpešta, 11. nov. Srbske čete so prišle do Vršca. Jutri jih pričakujejo v Nagy Bečkerek. Medtem je prišel od francoskega poveljnika Franchet d'Esperey-a ukaz, da srbsko napredovanje ni potrebno.

Srbi v Novem Sadu.

Budimpešta, 11. nov. (K. u.) Srbi so Novi Sad zasedli 9. t. m. opoldne.

Srbske čete zapustile Novi Sad.

Budimpešta, 11. novembra. (K. u.) Kakor je »Az Est« izvedel z merodajne strani, je poveljnik srbskih čet, ki so bile vkorakale v Novi Sad, od generalisima orijentalskih armad aliranih držav Francheta d'Esperayja dobil brzopojavno naročilo, da naj s svojimi četami mesto zapusti, ker položaj nadaljnjega prodiranja srbskih čet ne zahteva več. Ogrska vlada je baje danes iz Novega Sada dobila obvestilo, da se srbske čete pripravljajo na odhod.

Turopoljski plemiči pred Narodnim večem.

Zagreb, 11. nov. Danes dopoldne se je oglašila pri Narodnem veču deputacija plemenite občine Turopolje, 40 mož po številu, ki je izjavila, da obžaluje, da so se leta 1848. borili na strani Mažarov. Prosili so tudi dovoljenja, da smejo odstavi komeša (župana) Josipovića in odstraniti njegovo sliko, ki visi v cerkvi ter na njeno mesto obesiti sliko Wilsona.

Hrvatski Sokoli v Krškem.

Krško, 11. nov. Slovenski Sokol je povabil zagrebškega Sokola na zlet v Krško. Sprejem je bil veličasten. Slučaj je hotel, da je avtomobil s hrvatskimi Sokoli na potu v Krško srečal ogromno množico ljudi, okinčano z morjem zastav. Ljudstvo je namreč romalo na kranjsko štajersko mejo, da poruši mejnike med Kranjsko in Štajersko in da v nemškem Vidmu manifestira za narodno edinstvo in za slovenski značaj tega kraja. Hrvatski Sokoli so bili pristrčno sprejeti in so odšli na čelu množice v Videm, kjer jih je pozdravil sokolski starosta dr. Dimnik. V Krškem je nato sledil obhod, komerz in živahna zabava. — Na predlog hrvatskega Sokola Bujiča je bila sprejeta resolucija, v kateri se pozivljajo zastopniki srbskega, hrvatskega in slovenskega Sokola, naj takoj delajo na to, da se vsi Sokoli organizirajo v enotnem jugoslovanskem Sokolu.

Zaprisega hrvatskega vojaštva na Reki.

Reka, 11. novembra. Danes se je tukaj vršila zaprisega hrvatskega vojaštva. Teslić je pozdravil v imenu SHS vojake in izvajal, da nimamo več sovražnikov. Sovražniki so samo naši podivjani vojaki, ki plenijo zunaj po deželi. To se mora prepričati. Vse ostalo se bo rešilo v našo zadovoljnost. To pa, kar delajo Italijani na naši obali, delajo v imenu entente. Pomirljivo je, da ni bila doslej prelita ne ena kaplja krvi. Končal je z živijo klici na Jugoslavijo. Nato se je razvil sprevod ob Fiumari, po korzu na Molo, kjer so vojaški defilirali pred predstavitelji francoske mornarice med klici množice na Francoze in entento. Opoldne so se vojaški oddelki razšli, okrašeni s cvetjem, in se vrnili v svoje vojašnice.

Italijanski kralj — reškim Italijanom.

Reka, 21. novembra. Italijanski kralj je odposlal reškim Italijanom poslanico, ki jo je ob 3. uri prebral admiral Reiner in v kateri italijanski kralj po dneih zmage in slave izraža ljubezen in vdanost. Ta laška manifestacija se je končala precej klavarno. Vsega skupaj se je je udeležilo 2900 ljudi v sprevodu, včevši že vse laške ujetnike in otroke.

Mažari na Reki naj žive v slogi z Jugoslovani in Italijani.

Reka, 11. nov. Vodja mažarskega poslanstva T. Kerü, kateri je bil tukaj na prehodu v Švico, je priporočal reškim Mažarom, da naj živijo z Jugoslovani in Italijani v slogi.

Iz Češke.

Proglasitev češkoslovaške države na slovaški zemlji.

Dne 6. t. m. so razglasili v slovaškem mestu Skalice slovesno češkoslovaško državo. Zbralo se je nad 5000 oseb. Dekan dr. Okanik je pozdravil zastopnika Narodnega zbora dr. Šrobarja in slovaške voditelje dr. Blaho, dr. Dererja in dr. Štefaneke. Dr. Šrohar je govoril: Mažarska vlada je odstavljena in odpravljena; proklamiram slovenski (Slovaki nazivajo sami sebe Slovence. Op. ur.) jezik za uradni in učni jezik. — Slovaško ljudstvo je zbralo velik znesek za svoje padlih legionarjev. Ravno tako so razglasili češko-slovaško državo v sosednem Holiču.

Konstituiranje češkega narodnega sveta kot narodna skupščina.

Dunaj, 11. novembra. Narodni izbor se bo 12. t. m. konstituiral kot narodna skupščina, ki bo imela 228 članov.

Češko-slovaške čete v Hebu.

Heb, 11. novembra. »Egerer Tagblatt« poroča, da so včeraj češko-slovaške čete dospele na 10 avtomobilih, okoli 100 mož, na letišče v Hebu, zaplenile ves vojni material, zrakoplove, zaloge bencina itd.

Kasneje je došel na letišče okrajni glavar dr. Bernardin, ki je zaplenitvi ugovarjal. Češki vojaki pa so naperili proti njemu puške in zaklicali: »Roke kvišku!« To se je tudi zgodilo. Potem so se začeli razgovori, ki doslej še niso končani.

Stjepan Zagorac v hrv. seljaški stranki.

Zagreb, 11. nov. Radičev »Dom« pri naša pismo hrv. saborskega poslanca Stjepana Zagorca, da vstopa v hrvatsko seljaško stranko.

Bavarci in Italijani na Tirolskem.

Neresnična vest.

Celovec, 11. novembra. Vest, da so bavarske čete zasedle kolodvor Mallnitz na Koroškem, je neresnična. Včeraj je prisel v Celovec 1. bataljon gor. strelcev polka št. 1.

Bavarci zapustili Tirolsko.

Inomost, 11. novembra. (K. u.) Bavarske čete so danes Tirolsko zapustile. (S tem je končana zadnja budalost Viljema II.)

Italijani zasedli Briksen in Frazensfeste.

Inomost, 11. nov. (K. u.) Odvoz čet z bojišča se vrši sedaj že precej hitro. Čete — baje jih je na južnem Tirolskem še kakih 300.000 mož — ostajajo začasno v dolinah, da promet po železnih preveč ne trpi. Italijani so zasedli Briksen in Frazensfeste ter nadaljujejo svoj pohod proti Brennerju. Govori se, da se kmalu zopet začne poštni in osebni železniški promet z južno Tirolsko.

Švica mobilizira.

Bern, 11. novembra. (K. u.) Švicarska brzopojna agentura poroča: Spričo splošnega notranjega in zunanega položaja je Zvezni svet odredil takojšnjo mobilizacijo nekaterih delov 1., 3., 4., 5. in 6. divizije. Trenotno je položaj miren.

Generalni štrajk v Curihu.

Bern, 11. novembra. Beuthenski akcijski komite, predsedstvo švicarske rudarske zveze, predsedstvo socialno demokratske stranke ter socialno demokratska frakcija Narodnega sveta so sklenili, da se v noči od 10. na 11. t. m. kot protest proti vpoklicu čet, ki ga je izdal Zvezni svet, da se vzdržita mir in red, v Curihu začne splošni generalni štrajk.

Spopad z vojniki v Curihu.

Curih, 10. novembra. (K. u.) Švicarska brzopojna agentura javlja: Danes popoldne naj bi se bila vršila javna proslava obletnice ruske socialistične revolucije. Vkljub temu, da so vsa zborovanja prepovedana, se je na Fraumünsterskem trgu nabrala velika množica. Prikorakal je en vod infanterije. Množica ga je sprejela s strelji ter vojake napadla s palicami. Vojaki so ustrelili v zrak. Ves dan se po notranjem mestu vale množice, vendar se mir ni kalil.

Nemčija prosi milosti.

NOTA NEMČIJE WILSONU.

Berlin, 11. novembra. Državni tajnik za zunanje zadeve poroča Lansingu:

Prepričan od skupnosti domačih ciljev in idealov, je nemška vlada naprosila Wilsona, da zopet upostavi mir in sicer mir, ki odgovarja načelom, ki jih je predsednik Wilson vedno povdarjal, mir, ki bi imel biti pravična rešitev vseh prepornih vprašanj in trajna sprava vseh narodov. Predsednik Wilson je izjavil, da se ne bojuje z nemškim narodom in da ne bo oviral njegovega razvoja. Nemška vlada je sprejela pogoje premirja. Po 50 mesečni blokadi bi ti pogoji, zlasti pa izročitev prometnih sredstev ob nadaljnjem trajanju blokade moralo imeti za posledico, da postane prehrana Nemčije obupna, kar bi pomenilo, da bi milijon moških, žensk in otrok moralo poginiti od lakote. Mi moramo sicer sprejeti te pogoje, ali opozarjamo resno in slovesno predsednika Wilsona, da mora izvršitev teh pogojev izzvati v nemškem narodu ravno nasprotno od tistih čustev, ki so predpogoj za novo zgradbo narodne zajednice in ki edino more zajamčiti trajen in pravičen mir. Nemški narod se zato v zadnjem hipu še enkrat obrača na predsednika s prošnjo, da se potruži pri ententi, da bi se ti težki pogoji oblažili.

V Berlinu mirno.

Berlin, 11. nov. (K. u.) Tukaj vlada danes po večini mir.

Socialistični pokret se širi tudi v deželi junkejev.

Berlin, 11. novembra. (K. u.) Gibanje se je začelo širiti tudi po vzhodu. Kraljevec (Königsberg), Insterbug, Poznanj itd. so v rokah delavskih in vojaških svetov.

Viljem II. na Nizozemskem.

Amsterdam, 11. nov. (K. u.) Listu »Allgemeen Handelsblatt« se poroča iz

Haaga, da se nizozemska vlada zaradi bivanja cesarjevega na Holandskem ne bo pritožila. Cesar Viljem je kot zasebnik v taistem položaju kakor drugi begunci na tujih tleh. Njegovo bivanje v Maastrichtu je dalo povod za živahna posvetovanja med raznimi člani kabineta in drugimi oblastmi.

Nemškega cesarjeviča ni na Nizozemskem.

Amsterdam, 11. nov. Bivši nemški cesarjevič ni prišel na Nizozemsko.

Glavni stan Hindenburga in bavarskega kraljeviča.

Kelmoraj, 11. novembra. Glavna stan Hindenburga in bavarskega kraljeviča Ruprehta sta še vedno na svojih mestih.

Karoly prosi Wilsona.

Budimpešta, 12. nov. Ministrski predsednik grof Karoly je odposlal predsedniku Wilsonu naslednjo brezzično brzopojko: »Mažarski Narodni svet je po tiskovnem uradu v Bernu prejel apel. Dovolite mi gospod predsednik, da Vam in vsakemu prijatelju svobode to-le odgovorim v imenu Narodne vlade, ki je izšla iz mažarskega Narodnega sveta. Narodna vlada dela vse mogoče, da na temelju Vaših načel z blagostjo in odločnostjo izvede narode Ogrske preko kritičnega preustrojenja. Vse naše misli in napore so posvećeni temu, da se z nobenim nečloveškim dejanjem in z nobeno zlorabo zgodovine ne onečasti era preporeda tega sveta. Ne pripuščamo, da se z nasiljem diktira in vzgaja mlada svoboda naroda Ogrske, triumf Vaših načel. Prosim Vas, gospod predsednik, blagovolite naznaniti našim mnogostevilnim navdušenim prijateljem, da pred javnim mnenjem sveta, pred zgodovino in pred svojim narodom odklanjamo vsako odgovornost za zločine starega zistema, ki so po pravici izzvali osodbo demokracije celega sveta. Prosim Vas, gospod predsednik, da se blagovolite potruditi, da se naša mlada demokracija in naša mlada svoboda od nikogar ne ogrozi z nečloveškim dejanjem in nasilnim zlorabljanjem. To bi zadalo duši našega naroda neizceljive rane in bi onemogočilo zgradbo čistega patriotizma in sporazuma med narodi, brez katerega ne bo nikdar zavladal na svetu mir in pokoj.«

Premeteni Mažari.

Budimpešta, 11. nov. V imenu narodne vlade je izdal Karoly razglas, v katerem je med drugimi izjavil tudi sledeče: »Oborožene čete so prestopile severozahodne meje Ogrske in ogrožajo Požun. Te čete nastopajo v imenu Čehoslovakov. Toda Mažarska se ne nahaja z njimi v vojnem stanju ampak želi, da živi s Čehoslovaki v najboljšem razmerju. Mažarski narod hoče tudi s slovaškim narodom v miru živeti in urediti z njimi svoje odnose pri splošni končni odločitvi na mirovni konferenci, torej ni povoda za oboroženi napad na Mažarsko in je mažarska vlada proti temu protestirala ter sklenila, da bo z oboroženo močjo se branila proti vsakemu napadu, ki ne nasprotuje mednarodnemu pravu.

Nemški narodni svet na Ogrskem.

Budimpešta, 12. nov. V nedeljo dopoldne so imeli v Budimpešti delegati nemških političnih organizacij Ogrske shod, na katerem so ustanovili nemški narodni svet za Ogrsko. Ob tej priliki so izjavili, da stoje na stališču ogrske domovine in da se bodo zavzeli za integriteto Ogrske.

Mažarska kot republika.

Budimpešta. Republikanske stranke so priredile včeraj veliko skupščino, na kateri sta predsednik vseučilišni profesor Ballogy in Jurij Nagy govorila, da Ogrski preostaja le še možnost, da se proglasi za neodvisno republiko. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se izraža, da more Ogrska dobro uspevati kot republika.

Prodiranje Rumunov.

Jassy, 11. nov. Rumunske čete so vdrlle v Bukovino, pred dvema dnevoma pa na Sedmograško. V Bukovini so zasedle Gura Humora, Itskani in druga mesta.

Boljševizem v Bukovini.

Bukarešt, 12. novembra. Predsednik rumunskega Narodnega sveta Flondon se je obrnil za pomoč na rumunsko vlado za prebivalstvo Bukovine, ki je izročeno boljševizmu. Rumunska vlada je ustregla in ukazala, da obmejne čete in orožništvo v zadostnem številu gre preko meje iz zasede spodnjo Bukovino ter napravi red. Če treba, naj gredo čete tudi globlje v deželo. Neposreden vzrok za Flondonovo prošnjo je bila vest iz Jassija, da mora številno prebivalstvo bežati iz mnogih krajev Bukovine v Rumunijo.

Ustanovišev rumunskega narodnega sveta.

Bukarešt, 11. nov. V Kološvaru se je ustanovil rumunski narodni svet.

Nemška Austrija.

Karel I. v Eckartsau-u.

Dunaj, 11. nov. (K. u.) Cesarska dvorica se je danes ob 7. uri zvečer z rodino v avtomobilu odpeljala na grad Eckartsau.

Usoda dvornih poslopj.

Dunaj, 12. novembra. Dvorna gledališča je prevzela dunajska občina, ker bi bila sicer v nevarnosti eksistenca 7.000 oseb. Cesarski dvor se zmanjša in sicer na najnižje število, toda se ne razpusti. Mesto kabinetskega ravnatelja, ki ga je imel nazadnje dr. Seidler, se ne zasede, ampak bo vse te posle opravljali najvišji sekretarji šef baron Weber. Dvorno biblioteko, institute, Schönbrunn itd. je prešlo v državno last. Prater, ki je bil doslej deloma last cesarja Karla, deloma pa dedičev po Francu Jožetu I., je bivši cesar Karel svoj del poklonil dunajski občini, drugi del pa je mestna občina odkupila.

Žalno slavlje za dr. Adlerjem.

Dunaj, 11. novembra. (K. u.) Državni svet je v svoji današnji seji imel žalno slavlje za pokojnim državnim tajnikom dr. Adlerjem.

Dunaj, 11. nov. (K. u.) Soc. demokratska stranka je nocoj imela 17 zborovanj. Pod vtiskom vesti o smrti voditelja dr. Adlerja se je sklenilo, da naj jutri vse delo miruje in da se delavstvo udeleži slavlja, ki bo danes popoldne pred parlamentom.

Slovesno razvije nacionalne zastave.

Dunaj, 12. novembra. Na Dunaju so borza in banke zaprte. Vsled sklepa vlade Nemške Avstrije bodo danes popoldne ob 4. uri na slovesen način razvili pred parlamentom nacionalno zastavo, rdečo-belo-rdečo.

Ustava Nemške Avstrije.

Dunaj, 11. novembra. (K. u.) Nemško-avstrijski državni svet je v svoji današnji seji ob 11. uri dopoldne sklenil, da predloži za jutri sklicani začasni narodni skupščini zakon o državni in vladni obliki Nemške Avstrije. Zakon se v izvlečku glasi:

Člen I.: Nemška Avstrija je demokratska republika. Vse javne oblasti nastavlja ljudstvo.

Člen II.: Nemška Avstrija je sestavni del Nemške republike. Kako se Nemška Avstrija udeležuje zakonodaje in uprave Nemške republike, določajo posebni zakoni. Prav tako v posebnih zakonih določa, v koliko veljajo za Nemško Avstrijo zakoni in uredbе Nemške republike.

Člen III.: Vse pravice, ki jih je po ustavi v državnem zboru zastopanih kraljevin in dežel imel cesar, preidejo začasno na nemško-avstrijski državni svet in mu ostanejo dotlej, ko določi ustavodajna narodna skupščina ustavo.

Člen IV.: Cesarska in kraljeva ter c. kr. ministrstva se razpuste. Njihove naloge in pooblastila za ozemlje Nemške Avstrije preidejo na nemško-avstrijske državne urade, ostalim narodnostnim državam, ki so se ustanovile na ozemlju bivše avstro-ogrske monarhije, ostanejo njihove pravice do teh ministrstev kakor tudi do državnega premoženja, ki ga ta ministrstva upravljajo. Likvidacijo teh pravic, odnosno tirajev, bodo na temelju mednarodnopravnih dogovorov izvedle komisije, ki naj se sestavi iz pooblaščenecv vseh prizadetih narodnih vlad.

Člen V.: Odpravljeni so vsi zakoni in vsa zakonska določila, s katerimi se cesarju in članom cesarske rodovine priznavajo predprave.

Člen VI.: Uradniki, častniki in vojaki so odvezani prisage zvestobe do cesarja.

Člen VII.: Odpravljen so vse politične predprave. Delegacije, gosposka zbornica in dosednji deželni zbori so odpravljeni.

Člen VIII.: Imovina krone se prevzame s posebnim zakonom.

Člen IX.: Ustavotvorna narodna skupščina se izvoli meseca januarja 1919.

V nadaljnjih členih se urejuje volilna pravica za narodno skupščino, za deželne, okrajne, okrajne in občinske zastope. Zakon stopi v moč z dnem razglasitve.

Za demobilizacijo višjih poveljstev bivše avstrijsko-ogrske armade

veljajo naslednja podrobna navodila, ki jih je 9. novembra poslalo dunajsko vojno ministrstvo:

I. Vojaška poveljstva v Gradcu, na Dunaju in v Inostu imajo od vojnega ministrstva navodilo, da višjim poveljstvom, ki naj se demobilizirajo v njihovem okolišču, sporoče navodila vojnega ministrstva, oddelek X., št. 352.000, za demobilizacijo gazistov. Z dalje služnimi podčastniki naj ve ravna tako kakor s poklicnimi gazisti.

II. Moštvo, ki ima domovinsko pravico v nemško-avstrijski državi, naj dobi dopustnost, ki se glasi na trajni dopust, in se ima odpustiti.

III. Vse ostalo moštvo naj se pošlje v mirovne postaje domovinsko pristojnega nadomestnega kadra, oziroma če tak nadomestni kader v miru ni obstajal, v najbližje ležečo mirovno postajo kadra dotične narodne države.

IV. Erarični konji, erarični material in pošta že v miru ustanovljenih višjih poveljstev se imajo pod vodstvom častnikov in moštva dotične narodnosti odpraviti v najbližje ležeči artiljerijski in trenski nadomestni kader po mirovni dislokaciji pristojne narodne države, ostala višja poveljstva pa artiljerijskemu in trenskemu nadomestnemu kadru, ki je najbližje razoroževalni postaji.

Razna poročila.

Lire iz okupirane Italije.

Zagreb, 11. novembra. Po navodilih finančnega odseka »Narodnega veča« se opozarja prebivalstvo, da naj lir, izdanih od bivših avstro-ogrskih oblasti v italijanskem okupacijskem ozemlju ne sprejema v zameno.

Ententa proti despotizmu boljševikov.

Ufa, 10. novembra. Reprezentant vojev entente je naznanil Avksentjevu: V Sibiriji se vojskujemo za to, da uničimo despotizem boljševikov, kakor se vojskujemo proti Prusom za to, da uničimo njihov despotizem.

Politične novice.

+ Dobrepolje. V nedeljo se je vršil veličasten shod. Poročal je dež. poslanec g. Karol Škulj. Udeležba občinstva navzlic boleznim, ki tako razsaja še v dolini, najboljša. Izvajanju govornika je sledilo burno odobravanje.

+ »Kärntner Tagblatt« se vključuje novim razmeram še ni ničesar priučil. V številki 252. še porogljivo piše o južnovzhodnem »Nachbarreich«. Nas seve to le zabava, ker dobro vemo, da se bo ohola gospoda morala priučiti še — marsičemu!

+ Kako se uraduje v češko-slovaški republiki. S posebno odredbo so naročili vsem okrajnim glavarstvom in praški policijski direkciji, da je preprojen narod z narodno in z demokratsko idejo in da morajo politični uradniki spoštovati suvereniteto ljudstva. Ozirati se ne sme na stanovske razlike in se mora uglobiti v mišljenje in čustva ljudstva, ker le tako je mogoče, da si pridobimo politične oblasti zaupanje ljudstva, ki je prej videlo v njih organe tujega duha. Naši uradniki se morajo vsemu izogniti, kar more ljudstvo spomniti na birokratizem bivše vlade. Ob vsaki priliki naj povdarjajo, da so uradniki demokratske češke države. Politične oblasti se morajo v bodoče imenovati: Politična okrajna uprava Narodnega izbora.

+ Bolgari in Čehi. Sofijski časopisi dokazujejo v dolgih člankih in uvodnikih, da je potrebno stopiti s Čehi v stike, ki jih je svetovna vojska pretrgala, ter očitajo to žalostno dejstvo onim, ki so se navduševali za vse, kar je prišlo iz Nemčije.

Agentura Rządu Polskiego: ul. Mstny trę 24, I. p.

Polska komenda wojskowa: ul. Mstny trę 24, I. p.

Polskie koszary: Ljublański zamek (Grad).

Oddziały i oficerowie moja sia zglszai w komendzie wojskowej —

Żołnierze w koszarach na Ramku.

Polska Komenda Wojskowa.

Dnevne novice.

— Kje naj stoji Krekov spomenik? Zdal bo menda to sporno vprašanje končno rešeno! Edini primeren prostor je »Slovenski trg«. Da spomenik cesarja Franca Jožefa od tam izgine, se menda samo ob sebi razume. Na »slovenski« trg ta spomenik sploh nikoli ni spadal; odsej pa seveda že celo ne. Spominja nas na našo prestano sužnjost, v katero nas je Franc Jožef — čigar slavna vlada je privredila Avstrijo do takega bankrota — s svojim dualizmom vklebil in vklejene držal. — Spomenik Krekov naj stoji sredi parka, ki naj se primerno preuredi; obrnjen naj bo seveda proti sredini mesta. K.

— Promocija. Dne 8. nov. je promoviral v senatni dvorani dunajskega vseučilišča doktorjem prava starešina »Danice« in njen bivši odbornik pravni praktikant g. Igo Šilar. Iskreno čestitamo!

— Promoviral je dne 8. nov. doktorjem prava starešina in odbornik »Danice« pravni praktikant g. Ivan Stanovnik. Novemu doktorju naše prisrčne čestitke!

— Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je gg. duhovnikom razposlalo pojasnilo o svojem delovanju in navodilo za nadaljno delo. Oboje priporočamo posebni pozornosti. Stvar je zelo aktualna. V zalogi imamo še mnogo listkov z navodilom; na željo pošljemo poljubno število izvodov.

— Narodno veče dovoljuje vsem podanikom nemško-avstrijske in ogrske države začasno svoboden prehod preko mej

SHS. Omenjenim tujim podanikom se tem potom jamči osebna varnost in varnost njihovega privatnega imetja. Pravica za izstavljanje prehodnic pripada štacijskim vojnim zapovedništvom. Ta odredba se ima razglasiti v vednost in ravnanje vsem štacijskim in kolodvorskim poveljstvom ter krajevnim odborom Narodnega sveta.

— Usposobljenostni izpiti za ljudske in meščanske šole pred izpraševalno komisijo v Ljubljani se prične v petek dne 22. novembra ob 8. uri zjutraj.

— Izpremema v finančni prokuraturi. Namestnik poverjenika za finance je ostavil finančnega prokuratorja dr. Viktor Pessiac-a ter začasno poveril vodstvo finančne prokurature v Ljubljani finančnemu svetniku dr. Hubertu Souvan-u. — Namestnik poverjenika za finance: Dr. Ravnihar.

— Brezposebni delavci naj se takoj javijo pri »Poveljstvu delavskih oddelkov« v predilnici v Kolodvorski ulici. Poledne 4 K dobi vsakdo polno prehrano, razen tega za vsak dan službe delavsko doklado v znesku 1 K.

— Vsi dosedaj pri delavskih stotnjah »Baukompagnien« bivše avstro-ogrske vojske udeleženi v vojski, slovenskih narodnosti, naj se takoj javijo v predilnici v Kolodvorski ulici.

— Sramotni pojavi. Nemški listi in korespondence poročajo, kako so brezvestni živili, ki so se vrinili v varnostno službo, postopali z vojniki in drugimi osebami, ki se preko našega ozemlja vračajo domov. Vojakom so pobrali vse, kar so nesli s seboj, nekateri so si morali celo sledi zgornjo obleko in čevlje. Na ljubljanskem kolodvoru so pobrali vso ročno prtljago tudi usmiljenim sestram, ki so se iz tržaške garnizijske bolnišnice vračale v Gradec. To so sramotni čini, za katere morajo biti krivci najstrožje kaznovani. Iz javne varnostne službe se morajo brezobzirno izključiti vsi nezanesljivi elementi. Naša narodna čast mora zlasti v teh dneh ostati nedotaknjena. — Sicer pa tudi drugi narodi beležijo enake sramotne pojave v lastni sredi. Tako poročajo nemški listi, da vlada na železniških križiščih na Zgor. Štajerskem in po drugih nemških krajih nepopisna anarhija. Ljudje plenijo in ropajo, kar dosežejo.

— Iz Tržiča. Divji lovci so prišli s Koroškega na lov barona Borna pri Sveti Katarini ustrelili lovca Franc Ahačiča. Truplo so prepeljali v tržaško mrtvašnico ter je po raztelesenju pokopali. — V nedeljo se ustanovi krajevni odbor S. L. S.

— Trebnje. Na sestanku zastopnikov občine, Orla, Sokola ter obeh ognjegašnih društev dne 3. novembra se je sestavil sledeči odbor Narodne obrambe za občino Trebnje: Alojzij Pavlin, predsednik; Franc Gabrovšek, podpredsednik; Josip Stupica, tajnik; Josip Zupančič, blagajnik; Mirko Tomšič, načelnik; Josip Pust, podnačelnik; Franc Fink, podnačelnik; Anton Novak, podnačelnik.

— Osilničarji in Pleščani so skupno manifestirali za milo, svobodno Jugoslavijo v nedeljo, 3. nov. Zjutraj se je v Osilnici ustanovilo krajevno veče. Popoldne pa so Osilničarji odšli korporativno, okrašeni z zastavami in prepevaje narodne pesmi ik bratom Hrvatom na Plešče. Na skupnem zborovanju se je izvajalo: Nemci so bili naši tlačitelji že od začetka, ko se je naš narod tu naselil. Že v letih 819.—822. so Slovenci skupno s Hrvati brusili nože zoper nasilne Franke. A ker so bili sami prešibki, so leta 827. poklicali celo Bolgare na pomoč in se otrsli tujega jarma. — V letih 1572. in 1573. so Slovenci skupaj s Hrvati zagrabili za orožje in se uprli krivičnim mažarskim in nemškim graščakom, ker kralj Ferdinand ni hotel slišati pravične pritožbe. Končalo je žalostno: Matija Gubec je dobil na glavo razbeljeno krono, okrog Zagreba pa ni bilo drevesca, na katerem bi ne bil visel naš kmet, da tudi po deset na enem drevesu. Pred enim mesecem pa je poslanec Jarc v državnem zboru na Dunaju segel v besedo avstrijskemu ministrskemu predsedniku Hussareku, ki se je hvalil z lepimi spomini na Bosno: »30.000 obošencev je za vas dovolj časten spomin na Bosno.« — V vseh časih so imeli naši tlačitelji za nas dovolj vešal. In v vseh bridkih časih smo si mi podajali roke. Podali smo si jih i v najbridkejših časih svetovne vojske: to pot z nepričakovanim uspehom: »Slovenec i Hrvat, za uvek brat i brat!« — Manifestacija s petjem in govorom je napravila blag utis, ker so se ravno prej pojavili izgredi nezrelih fantičev. Narodno veče, ki se je nato ustanovilo za Plešče, se je združilo z osilniškimi in sklenilo napraviti skupno narodno stražo.

— Premestitve iz slovenske v nemško štajersko. Koncipiti štajerskega namestništva dr. Herman vitez pl. Scherer v Slov. Bistrici in Anton Schelesnik v Celju sta premeščena v Gradec. Okrajni komisar dr. Pavel Teržlav v Mariboru je premeščen h glavarstvu v Gradcu, okrajni komisar Viktor Kastner-Pöhr je premeščen iz Ljubljane h glavarstvu v Weiz.

— Na ženskem učiteljsku v Mariboru se prične delni pouk v torek, 12. t. m., in v petek, 15. t. m., v popolnem obsegu.

— »Male Novice« so pričele izhajati dnevno v Mariboru. Izdaja jih tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

— O nesreči pri Sterntalu nam še poročajo: 80 mrlčev je ležalo na pokopališču na Hajdini skupaj, strahovito razmesarjenih, ker je vlak skočil s tira vsled obrabljenega kolesa na enem vozu. Nesreča se je dogodila tik vojškega vezbašišča pred Ptujem, zraven Hajdine v noči od ponedeljka na torek dne 5. t. m. Ranjencev je bilo polna stotina, vpitje in obupni klici pa tako glasni, da je bila ta noč za prebivalce domačine, noč groze, ker jim je bil pomotoma naznanjen dohod velikanske roparske tolpe, a bili so vojniki, ki so se vračali domov na Ogrsko. — Naj počivajo v miru v bližini svoje domovine!

— Črna na Koroškem. Pri našem rudokopu od zadnje sobote, dne 2. novembra, delavci prosti vojaške straže, ki se je cela odpustila. Tolpa podivjanih in že dolgo nezadovoljnih veščidel tujih delavcev in delavk so se takoj dogovorili, da hočejo sami s silo rekvirirati v trgovinah živež in blago. Narodne straže še nimamo. Zadnje sredo, dne 6. novembra zjutraj so se torej spravili najpoprej nad trgovino M. Punzengruber-ja ter jo popolnoma spraznili. Okna in opravo so popolnoma uničili. Nato so se lotili trgovine J. Prah-a. Trgovčeva sinova sta rabila orožje, nato so tudi razgrajali začeli streljati. Polastili so se orožja, ki ga je odložila rudarska straža. Zadnje trgovino so še huje uničili, kakor prvo. Pripomniti treba, da sta omenjena trgovca glede cen na blagu zares šla predaleč. Končno so izpraznili še skladišče za železo pri Punzengruberju. Strelci so svoj namen napovedali že v ponedeljek poprej, toda nihče ni mislil, da so imeli resen namen. S smrtjo so zapretili rudarskemu oskrbniku, županu in župniku. Zadnja dva vendar nista delavcem storila krivice, posebno župnik se je pri vsaki priliki potegoval za rudarje.

— Umrl je v Celovcu glasbeni ravnatelj Leon Dobrovolni, star 47 let. V celovških glasbenih krogih je igral veliko vlogo. Pobrala ga je v kratkem času španska bolezen. — Dalje je umrla v Celovcu gospa Marija Treven, soproga Slovenca, meščanskega učitelja g. Fr. Treven, stara 62 let. N. v. m. p.! — V Ukvah je umrla učiteljska vdova Krescencija Ehrlich, stara 88 let. — V bolnici na južnem Tirolskem je umrl Fr. Kankelj, c. kr. četovodja iz Bukovice na Štajerskem vsled na bojišču dobljene rane. dne 19. okt. t. l. Pokojnik je bil 24 let star, vrl mladenič, ki je kot vojak imel več odlikovanj, tako 2 srebrni svetinji, Karlov križec, bronasto medaljo. Naj v miru počiva, zgledni slovenski vojak! — Na Mirni je umrl dne 6. t. m. oskrbnik Mirovne graščine g. Ivan Knušič. Lahka mu zemlja!

• — Usmiljenje do živali. Pri nas je dela veliko, a delavcev malo. Srce boli človeka, ko vidi, kako tavajo konji po ulicah, ne toliko lačni — čeprav dobe na travnikih komaj toliko, da ostanejo živi — kakor žejni. Vidimo tuintam dobrosrčne ljudi, ki jim dajejo piti. Naj najdejo ti veliko posnemačev! S tem se ne usmilijo le trpeče živine, ampak izkažejo uslugo tudi državi, ki se ji reši vrednost tisočakov. Kdor ima na razpolago prostor in krmila, ga opozarjamo na sklep Narodne vlade z dne 11. nov. da si sme take konje vsakdo prisvojiti proti malenkostni odškodnini; konja, ki ga kdo dobi na ta način v last, je treba javiti pri županstvu. Ljudje naj tudi pazijo na to, da ne bodo otroci in napol odrasli ljudje jahali takih konj in tako mučili s tekanjem izdelano živino.

— Dajte konjem piti! Po celi okolici mesta in v mestu samem tavajo lačni in — kar je danes posebno naglašati — tudi žejni konji okoli. Usmilite se ubogih konj in dajte jim piti, da vsaj od žeje ne bodo konca jemali. Poskusite jim vode iz bližnjih hiš! Vsak je poklican, da pomaga tem živalim, kdor je blizu in ima priliko pomagati!

— Svarilo pred nakupom in prikrivanjem vojaške živine. S tem se daje javnosti na znanje, da je vsa živina, ki jo peče s fronte vračajoče se vojaštvo preko ozemlj adržave SHS last Narodne vlade in da sme s to živino, ki je zasežena, razpolagati edino Vnovčevalnica za živino in mast v Ljubljani (prej: Deželno mesto za vnovčevanje živine), ki je podrejena Narodne vlade oddelku za prehrano. Kdor bi od kakega vojaka ali od koga drugega kupil tako živino, se bo kazenskim potom zasledoval in, če ne prej, ko nastopijo kolikljaki redne razmere, klical na odgovor. Kupnina za tako živino je popolnoma izgubljena, ker je živina nepostavnim potom pridobljena. Kdor bi pa živino, ki je vojaštvo samo sebi prepustil, tihotapil in jo skrival, je tudi kazniv. Zato se pozivljajo vsi državljani, da ne nakupujejo ali tihotapijo skrivaje take živine, marveč od dajo takoj ali zaupniku dotičnega okraja, ali pa županstvu proti potrdilu.

— Poziv delavcem. Narodna vlada potrebuje na posestvu Fužine pri Ljubljani nujno delavske moči. Prijavijo naj se samo delazmožni moški, ženske in otroci pri vodstvu posestva Fužine. Vsakdo se celodnevno prehrani in prejme razen tega še dmino. Moški dobē 5 K, ženske 3 K in otroci 1 K 50 vin. dnevno. — Vodstvo posestva Fužine.

— **Terpentinovega olja** ima Zavod za pospeševanja obrti še majhno množino na razpolago, katerega bo razdelil med črko-slikarske mojstre, če vložijo pismo ali ustmeno svoje priglasbe na Zavod za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22, najkasneje do 30. novembra t. l.; na poznejše priglasbe se ne bo oziralo. V priglasbi mora biti navedeno in od krajne bolniške blagajne, oziroma pristojnega županstva potrjeno, koliko delavskih moči ima kot črko-slikar zaposlenih. V slučaju, da se črko-slikarjev dovolj ne priglasijo, bomo razdelili ostali terpentin tudi drugim slikarskim mojstrom.

— **Oddaja tobačnih izdelkov za domače in tuje vojaštvo.** Brez škode civilnemu prebivalstvu se bode tekoči teden in naslednje tri tedne tobačnim prodajalnam v Ljubljani nakazalo primerno večjo množino tobačnih izdelkov za domače in tuje vojaštvo. Tobak se bo razdelil med trafike mestne skupine, izvzemli oni na Gradu in v deželni bolnici, ter med tistih sedem mestnih trafik (Tulach, Omeje, Jelenič, Jeločnik, Novak, Zadel, Ažbe), ki so pridružene skupinam okolice, in sicer strogo po deležih vrednostnega ključa. Tobak se bo prodajal vojakom ves čas, kar so trafike odprte, in sicer po dve smotki ali šest svalčic. — Poverjenstvo za finance Narodne vlade: Dr. Kukovec.

— **Kuponi vojnih posojil.** Ljubljanska kreditna banka opozarja zavode in privatne lastnike vojnih posojil, da je v smislu sklepa Narodne vlade izplačevanje kuponov vojnih posojil začasno ustavljeno, vsled česar naj opuste pošiljanje teh kuponov v vnovčenje. Ko se bode zopet začelo z vnovčenjem teh kuponov, bomo javnost pravočasno obvestili.

— **Točenje piva na nemškem štajerskem** so dovolili, točenje vseh drugih alkoholnih pijač je prepovedano.

— **Zitje za seme.** Podjetniki kmetijskih obratov smejo od zaseženega žita lastnega pridelka za setev potrebne množine porabljati v najvišji izmeri v kilogramih za 1 hektar setvene ploskve, in sicer: pšenice 200 kg, rži 190 kg, ajde 100 kg ter prosa 40 kg. — Prestopki tega ukaza se bodo strogo kaznovali.

— **Najdena krsta z mrlcem.** Iz Trsta: Dne 9. t. m. je bila najdena mrtvaška rakev na postaji Trst, južni kolodvor. Na križu je bilo zapisano v številkah 1918 29. oktobra. Notri je ležal mlad fant v civilni obleki.

— **Razpust Terezijanske vojaške akademije.** Pred 180. leti ustanovljena Terezijanska vojaška akademija so 8. t. m. razpustili. Akademike iz nemške Avstrije so asantirali ter stražijo, ostale so poslali domov.

Ljubljanske novice.

— **lj Poveljnik srbskih čet pri knezoškoli.** Danes je posetil poveljnik srbskih čet podpolkovnik Stevan Švabic knezoškofa dr. Antona B. Jegliča. Knezoškof je podpolkovnika sprejel z izredno ljubeznivostjo ter mu izrazil svoje veselje, da more pozdraviti poveljnika srbskih junakov.

— **lj O orlovskih zadevah** se vrši danes v torek dne 12. nov. ob pol 8. uri zvečer razgovor v posvetovalnici S. L. S., Katoliška tiskarna II. nadstropje. O Orlu z ozirom na nove razmere poročja Komlanec. Morebitni nasveti se predložijo seji Zveze Orlov. Vsi prijatelji in somišljeniki se vabijo!

— **lj Osmina.** V četrtek 14. t. m. bo ob osmih zjutraj v frančiškanski cerkvi sv. maša za pokojno gospo Franjo Bradaška, soprogo mestnega blaginika v p.

— **lj Vsi častniki po poklicu (aktivni)** naj se zglase v četrtek dne 14. novembra leta 118. med 10. in 12. uro dopoldne pri štacijskem poveljstvu.

— **lj Svoboda v svobodni domovini.** V Ljubljano se je vrnil g. Alojzij Razberger. Kakor znano, je bil svoj čas ob bivašega avstrijskega vojnega sodišča obsojen na 15 let težke ječe. Po triinpolletnem trpljenju v ječi so ga sedaj Čehi ob ustanovitvi samostojne republike osvobodili. Pri poveljstvu nam je marsikaj zanimivega, med drugim nam je tudi povedal, kdo ga je denunciral.

— **lj Šolski pouk.** Ker je šolsko poslopje na Ledini po vojaštvu zasledeno, je mestni šolski svet vsled naročila narodne vlade SHS odredil, da se I. mestna deška šola začasno preseli v šolsko poslopje II. mestne deške šole na Cobjovski cesti št. 5, kjer bo poučevana ob ponedeljkih, torekih in sredo od dveh do petih popoldne ter ob četrkih, petkih in sobotah od osmih do dvanajstih dopoldne. S poukom v tej obliki se prične jutri, v sredo, dne 13. novembra, popoldne.

— **lj Slovenska trgovska šola.** Redni pouk se prične v ponedeljek, 18. novembra t. l. — Ravnateljstvo.

— **lj Pozivnica vojakom Ljubljancem!** Vsi vojaki Ljubljancem ali pa, ki stanujejo v Ljubljani in ki niso dodeljeni še nikjer v službovanje, naj se nemudoma zglašijo pri stražnem bataljonu na Ledini.

— **lj Izredni občni zbor »Deželne zveze gostilničarskih zadrug na Kranjskem«** se vrši v ponedeljek dne 18. novembra ob treh popoldne v gostilniških prostorih g. Kaučiča na Privozu št. 4.

— **lj Nov dnevnik v Ljubljani.** Kakor čujemo, prične v Zvezni tiskarni (Pesek) v Ljubljani v kratkem izhajati nov dnevnik pod imenom »Svoboda«.

— **lj Vojaške nastanitvene pristojbine** za mesec oktober se izplačujejo 12. in 13. novembra 1918 v mestnem vojaškem nastanitvalnem uradu od 3. do pol 6. ure popoldne.

— **lj Poziv.** Vse one stranke, ki dolgujejo še kaj na svoječasno sprejetem brezobrestnem potresnem državnem posojilu, se pozivljajo, naj vplačajo zaostanek naenkrat proti 5% diskontu pri finančni deželni blagajni v Ljubljani, oziroma pri pristojnih davčnih uradih. — Poverjenik za finance Narodne vlade SHS: Dr. Kukovec.

— **lj Nepravilno postopanje s prtljago, ki je privatna last.** Vsak dan se čujejo pritožbe, da se potnikom prtljago, četudi je privatna last, na kolodvoru konfiscira, vsled česar ima marsikdo občutno škodo. Tako usoda je zadela tudi prtljago mojega sina, ki jo je poslal po svojem vojaškem slugi v Ljubljano. V Ljubljano je došel sluga po dvanajstih vožnjah z italijanske fronte dne 3. novembra zjutraj. Do tu je vse, en koveček in eno vrečo, srečno prinesel, a tu mu je bilo pa vse odvzeto in sicer je službovalci poročnik zapisal na »Offener Befehl«, ki ga je imel vojaški sluga s seboj, da se prtljaga odvzame zaradi tega, ker ni častnika poleg. Tega še tudi do danes ni domov. Bržkone je ujet, če se mu ni pripetilo še kakšna hujša nesreča. Koveček je lesen, črno prepleškan in povezan navskriž z vrvjo. V njem je bilo poleg par malenkosti 10 kg kupljenega riža, študijski rokopisi in raznovrstne zelo drage inženirske knjige. Kdor bi ta koveček zasledil v kakem skladišču ali kjerkoli, blagovito obvestiti mene, ker so knjige in rokopisi za mojega sina neprecenljive vrednosti. Jakob Dimnik, nadučitelj na I. mestni šoli.

— **lj Opuščeni konji v Ljubljani in okolici** trpe poleg glada tudi hudo žejo. Sicer se pasejo ponekod ob vodah, kakor ob Gradščici in Glinščici, pa vsled oslabelosti in visokih bregov ne morejo do vode. Tudi utone jih mnogo, ker ne morejo iz vode nazaj. Vsem tem zlom se da pomagati, ako se konje večkrat na dan napaja. Posode je dovolj pri rokah, pa tudi raztresene naokoli. Ako odrasli nimajo časa, naj se pouči mladina in naj jo odrasli navedejo k usmiljenju do živali. Številno otrok se vidi povsod po travnikih, kjer love konje in osle ter izmučene živali jašejo. Najraje nosijo vodo in napajajo uboge živali.

— **lj Razpis raznih ustanov za deklislo bala in za reveže.** Mestni magistrat ima za tekoče leto podeliti sledeče ročne ustanove: 1. Janeza Krstnika Bernardinija ustanova v znesku 230 K. 2. Janeza Jak. Schillinga ustanova v znesku 250 K. 3. Jurija Tollmainerja ustanova v znesku 250 K. 4. Janeza Jošta Weberja ustanova v znesku 230 K. Do ustanov pod 1. in 4. imajo pravico hčere ljubljanskih meščanov, ki so se letos omožile ter so uboge in poštenega slovesa. 5. Miklavža Janeza Kraschkoviza ustanova v znesku 128 K. Do te ustanove ima letos pravico en po nesreči ubožen ali v dolge zašel kmet iz šentpeterske fare. 6. Antona Jakoba Fanzoja ustanova v znesku 128 K. Do te ustanove imajo pravico poštena dekleta meščanskega ali tudi priprostejšega stanu, katere so ubožna in so se letos omožila. 7. Josipa Feliksa Sinna ustanova v znesku 96 K. Do te ustanove, ki jo je deliti, imata pravico dve izmed najrevnejših ljubljanskih deklet. 8. Mihe Pakiča ustanova v znesku 244 K. Do te ustanove imajo pravico ubožni ljubljanski meščani obrtniškega stanu ali njih vdove. 9. Janeza Kovarža ustanova v znesku 302 K. Ta ustanova gre na štiri enake dele po 75 K 50 vin, do katerih imajo pravico štiri v revščini v Ljubljani živeči rodbinski očetje ali vdovljene rodbinske matere, ki so brez lastne krivde v ubožstvu, so katoliške vere, neoprekelega slovesa in imajo rediti nepreskrbljene otroke. 10. Marije Kosmatscheva sirotinska ustanova v znesku 204 K. Do te ustanove imajo pravico nepremožne uradniške sirote ženskega spola, ki so Ljubljankanke in poštenega vedenja. 11. Marije Kosmatscheve poselska ustanova, tri mesta, vsako po 40 K. Do te ustanove imajo pravico dekle, ki so stare, betežne, za pridobitev nezmogljene in so deli časa zvesto in pošteno služile pri kakih rodbini v Ljubljani. 12. Ustanova neimenovane dobrotinika za osem mogočih posel v znesku 100 K. Do te ustanove imajo pravico štiri revni, delazmožni posli, ki so zvesto služili in so neomadeževanega slovesa, vsak na četrtino ustanove (25 K). 13. Helene Valentinove ustanova v znesku 168 K. To ustanovo ima mestni magistrat razdeliti med popolnoma osirotele in zapuščene otroke, ki prebivajo v frančiškanski fari in niso še 15 let stari. — Koleka proste prošnje za eno ali drugo izmed teh ustanov je vlagati do konca novembra 1918 pri vložnem zapisniku mestnega magistrata. Kdor prosi ob enem za več ustanov, mora vložiti tudi več prošnji, a v vsaki tudi povedati, za katere druge ustanove je ob enem prosil. Le prošnja za ustanove pod 1. do 4. je lahko enotna. — V vsaki prošnji je navesti okoliščine, ki dokazujejo prošnjevo ubožstvo in jim priložiti dokazila, da je prošilec do dotične ustanove v smislu tega razpisa upravičen. Kdor vloži ob enem več prošnji, se lahko v ostalih sklicuje na podatke in dokazila ene prošnje. Na prošnje, ki nimajo točnih navedb ali dokazov o prošilčevi upravičenosti, se ne bo oziralo. Na vsaki prošnji mora biti tudi natančno označeno prošilčevo stanovanje in ime razločno podpisano. — Mestni magistrat ljubljanski, dne 6. novembra 1918.

— **lj Zgubila se je** dne 11. nov. mala 10-letna deklica Mici Draksler. Ima svetle lase, rdečo obleko, siv predpasnik, črn povrtnik ter zeleno torbico, v nji »Mojo prvo čitanko« ter tablico. Kdor bi kaj vedel o njej, naj blagovoli sporočiti žalosnim staršem na naslov: Marija Draksler, Tržaška cesta 24, oziroma na kakoli policijski stražnici.

— **lj Zgubil se je** majhen, bel kodrast psiček, ki sliši na ime »Lili!« — Kdor ga pripelje nazaj, dobi nagrado v denarju ali v živilih pri vratarju v mestni klavnici.

— **lj Zgubila se je** dne 11. nov. mala 10-letna deklica Mici Draksler. Ima svetle lase, rdečo obleko, siv predpasnik, črn povrtnik ter zeleno torbico, v nji »Mojo prvo čitanko« ter tablico. Kdor bi kaj vedel o njej, naj blagovoli sporočiti žalosnim staršem na naslov: Marija Draksler, Tržaška cesta 24, oziroma na kakoli policijski stražnici.

— **lj Zgubil se je** majhen, bel kodrast psiček, ki sliši na ime »Lili!« — Kdor ga pripelje nazaj, dobi nagrado v denarju ali v živilih pri vratarju v mestni klavnici.

— **lj Zgubila se je** dne 11. nov. mala 10-letna deklica Mici Draksler. Ima svetle lase, rdečo obleko, siv predpasnik, črn povrtnik ter zeleno torbico, v nji »Mojo prvo čitanko« ter tablico. Kdor bi kaj vedel o njej, naj blagovoli sporočiti žalosnim staršem na naslov: Marija Draksler, Tržaška cesta 24, oziroma na kakoli policijski stražnici.

Prosveta.

Molière in njegov Namišljeni bolnik.

Molière (njegovo pravo ime je bilo Jean Baptiste Poquelin) se je rodil v Parizu dne 15. januarja 1622 kot sin tapetnika in dvornega služabnika Jeana Poquelina in Marije Cressé. Ko je bil Baptiste star 14 let, ga je oče poslal v jezuitsko gimnazijo Clermont v Parizu, kjer je ostal od l. 1636.—41. Ali je imel namen postati advokat, ali ne, je popolnoma vseeno, kajti že l. 1643. je ustanovil z bratom Béjart in njih sestro Magdaleno gledališko družbo pod imenom »Illustre théâtre«. Toda ta družba v Parizu ni imela sreče. Dohodki so bili majhni, izdatki veliki in vsled dolgova, ki jih je družba napravila, je bil Molière nekaj časa celo zaprt. To pa mu je privedlo življenje v Parizu, združil je svoje igralce z družbo vojvode epersonskega in šel na potovanje. Dvanajst let se ni vrnil v Pariz. Med tem je prehodil mnogo mest (Lyon, Nantes, Carcasson, Toulouse, Limoges, Rouen itd.), kjer je igral s svojo družbo po plesnih dvoranih, mestnih hišah in gradovih ob različnih prilikah. Leta 1658. se je družba vrnila v Pariz in Molière, ki je do tedaj igral le tabariade (kratke burke z dvema vlogama, kjer se služabnik dela norca iz pedantnega doktorja), je leta 1659. igral v gledališču Petit-Bourbona »Les précieuses ridicules« z velikanskim uspehom. Temu delu so sledile potem vse njegove komedije in kot zadnja med njimi leta 1673. Namišljeni bolnik (Le malade imaginaire). Bolnika Argana je Molière igral sam. Pri četrti predstavi je pri besedi »juro« jel bruhati leri. Prenesli so ga z odra domov, kjer je nekaj ur potem umrl 17. februarja 1673. Duhovništvo mu je radi naravnost srednjeveških predsodkov o komediji (pred vsem so bili hudi na Tartuffa) odreklo cerkveni pogreb; zato je kralj odredil, da se pokopje ponoči na pokopališču sv. Jožefa.

Namišljeni bolnik je satira na tedanje zdravnike in naravnost smešno zdravniško znanje in izobrazbo. Že prej se je bil večkrat ponorčeval s tedanjim zdravilstvom. Sinu svojega zdravnika Mauvilaina je preskrbel s pomočjo krasjeve protekcije kanonikat. In ko je bil Molière nekega dne pri kralju na kosilu, ga je kralj vprašal: »Vi imate zdravnika, kaj pa dela z vami?« »Sire«, je odgovoril pesnik, »pomenkujeva se; on mi predpisuje zdravila, jaz jih ne jemljem in ozdravim.« Tudi že pred Bolnikom je bil parkrat »zel zdravnik na piko (L'amaur médecin in Médecin malgré lui). Ko pa je videl, da za njegovo bolezen ni pomoči in da mu s svojo makaronsko latinščino zdravniki ne morejo dati niti olajšave, je takorekto že z eno nogo v grobu napisal zadnjo farso na zdravnike in njih ignoranco.

Glavna oseba Namišljenega bolnika je Argan, ki v svoji hipohondriji živi občan z zdravniki, apotekarji in zdravlji. Svojo hčer Angélique hoče poročiti s Tomažem Diafoirus (izg. Diafarus), bedastim sinom svojega zdravnika v hiši. Njegova žena Béline, s katero se je poročil v drugič, hlina vanj veliko ljubez, v resnici pa je njej le za njegov denar in posreči se ji pregovoriti Argana, da napravi testament v njeno dobro.

Radi tega pa bi se rada iznebila tudi Angélique, ki ji je radi testamenta na poti. Ravno je Béline na tem, da doseže svoj namen, ko se vsa stvar zasuje čisto drugače. Domača služkinja in Arganov brat Béralde si izmisli zvijačo, ki osmeši Bélinin račun. Argan se naredi mrtvega in Béline, ki misli, da se ga je za vedno iznebila, izrazi svoje veselje v dovolj jasnih besedah. Argan izprevidi in privoli, da se Angélique poroči s Cléantom, katerega ljubi, pod pogojem, da Cléante postane zdravnik. Toda Béralde je mnenja, da bi bilo bolje, če postane zdravnik Argan sam, kajti da človek postane zdravnik, ni treba drugega kot nositi zdravniški plašč in klobuk, vse drugo znanje pa obstoji v treh stvarih: Clysterium donare, postea seignare, eusuita purgare.

Pač je to kronološko zadnje delo Molièrovo, vendar se v njem kaže še vsa karakterizacijska umetnost pesnikova. Argan, grabežljiva mačeha, Diafoirus in njegov bedasti sin, vse te osebe so slikane z isto svežostjo in verjetnostjo, ki je lastna Molièrovim večjim delom in povsod se kaže njegova zmogljivost odkriti in stvarih in osebah komično silo, ki izvira iz čisto naravnih kontrastov.

Molière pa ni bil samo pisatelj, bil je tudi izborni igralec in glavne vloge vseh svojih večjih del je prvi interpretiral sam. Tako je igral Alcesta v Misanthropu, Argona v Tartuffu, Harpagona v Avaru in Argana v Namišljenem bolniku. Poizkusil je tudi s tragičnimi vlogami, a te se mu niso posrežile, ker se mu je pri govoru jezik zadeval, kar se je zdelo, kot bi se mu kolalo. To pa je njegovo igro, če je bila še bolj tragična, napravo komično.

To je v kratkem Molièrovo delo z ozirom na Namišljenega bolnika. G. Gruđen.

— **lj Iz gledališke pisarne.** Danes zvečer se uprizar pri prvi letos Molièrova veseligrá »Namišljeni bolnik« za abonement »A«. Opozorjamo, da se prične predstava točno ob 8. zvečer. — V sredo, dne 13. nov. se ponovi »Hamlet« izven abonementa. Začetek ob 7. zvečer. — V četrtek, dne 14. nov. je Molièrov »Namišljeni bolnik« za abonement »B«.

— **lj Na čast srbskim častnikom** se uprizar v petek, dne 15. nov. ob 7. zvečer slovenska ljudska drama s petjem »Divji lovec«. Predstava se vrši izven abonementa ter se začneja — na kar opozorjamo izrečno! — že ob 7. uri zvečer. Srbski častniki so od dneva svojega prihoda v Ljubljano navdušeni obiskovalci slovenskih dramskih predstav. Slučajno pa so zdaj na repertoarju neslovenske drame. Na izrečno željo gg. srbskih častnikov, da se uprizar tudi slovenska igra s petjem narodnih pesmi, se ponovi Finžgarjev »Divji lovec«. Pred predstavo svira gledališki orkester. Nadejati se je, da se predstave Srbom na čast udeležne naše dame v narodnih nošah ia da sploh vse občinstvo izrazi pri tej priliki pri-srčno zahvalo junakom Srbom za njihovo živo bratsko ljubezen.

Razne novice.

— **lj Čudna usoda.** »Daily News« je prinesel kopijo iz župnijske kronike lannereke na Skotskem z dne 18. oktobra 1771. leta, ki prča o čudoviti zakonski »simetriji«. Tako stoji zapisano: Včeraj sta odšla v večnost zakonska Wil-

liam Douglas in njegova žena Grace, oba enako stara, namreč šestdeset let, štiri mesece in štiri dni. Rojena sta bila istega dne v teku dveh ur. Prvo pomoč njiju materam je naklonila ista babica. Krščena sta bila v isti cerkvi in ob isti uri. William in Grace sta skupaj rastle in sta se v devetnajstem letu poročila v isti cerkvi, v kateri sta bila krščena. Živela sta srečno, nikdar nikoli nista bila bolna. Šele dan pred smrtjo sta zbolela in umrla ob isti uri in v eni in isti postelji. Položili so ju v skupne rakev in v skupni grob v cerkvi v Lannercem kraj krstnega kamna.

— **lj Kaj je vojska?** V Galiciji je bilo tekom vojske uničenih po vaseh 203.540 hiš, 79.000 gospodarskih poslopj, po mestih pa 37.000 hiš ter 10.430 gospodarskih poslopj (skednjev, kolarnic, delavnic itd.), uničenih je bilo tudi 10 tisoč 205 cerkva, župnij in samostanov, 1702 šolski poslopji ter 13.000 poslopj na veleposestvih. Treba bo milijonov in milijonov, da se bodo vse te porušene hiše in poslopja zopet zgradila.

Aprovizacija.

— **a Pšenični zdrob za otroke do 3. leta** se bode oddajal v vojni prodajalni, Gosposka ulica, po sledečem redu. Na vrstu pridejo stranke z izkaznicami št. 1 do 300 dne 13. novembra, št. 300 do 600 dne 14. novembra, št. 600 do 900 dne 15. novembra, št. 900 do 1200 dne 16. novembra, od št. 1200 naprej dne 18. novembra. Za vsakega otroka se dobi 1 kg pšeničnega zdroba, ki stane 2 K 80 vin. Veljavne so le nove zelene izkaznice. Stranke naj se strogo drže določenega reda, da ne bode nepotrebnega postajanja. Drobiz je pripraviti.

— **a Meso na zelene izkaznice B.** Stranke z zelenimi izkaznicami B prejmejo goveje meso v sredo, dne 13. t. m. in v četrtek, dne 14. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: v sredo, dne 13. t. m. popoldne od 1 do pol 2 št. 1 do 200, od pol 2 do 2 št. 201 do 400, od 2 do pol 3 št. 401 do 600, od pol 3 do 3 št. 601 do 800, od 3 do pol 4 št. 801 do 1000, od pol 4 do 4 št. 1001 do 1200, od 4 do pol 5 št. 1201 do 1400, od pol 5 do 5 št. 1401 do 1600. V četrtek, dne 14. t. m. dopoldne od 8 do pol 9 št. 1601 do 1800, od pol 9 do 9 št. 1801 do 2000, od 9 do pol 10 št. 2001 do 2200, od pol 10 do 10 št. 2201 do 2400, od 10 do pol 11 št. 2401 do konca.

— **a Mast za I. uradniško skupino.** Stranke z izkaznicami I. uradniške skupine prejmejo mast v sredo, dne 13. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: dopoldne od 8 do 9 prva uradniška skupina št. 1 do 170, od 9 do 10 št. 171 do 340, od 10 do 11 št. 341 do konca. Vsaka stranka dobi za osebo 20 dkg masti, kar stane 9 kron. Poleg izkaznice uradniške skupine, morajo prnesti stranke s seboj tudi rumeno nakaznico za mast.

— **a Mast za II. uradniško skupino.** Stranke druge uradniške skupine prejmejo mast v sredo, dne 13. t. m. popoldne od pol 2 do pol 3 pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Stranka dobi za vsako osebo 20 dkg masti, kar stane 9 kron. Poleg izkaznice uradniške skupine mora prnesti vsaka stranka s seboj tudi rumeno nakaznico za mast.

— **a Mast za III. in IV. uradniško skupino.** Stranke tretje in četrte uradniške skupine prejmejo mast v sredo, dne 13. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: III. uradniška skupina od pol 3 do pol 4 in IV. uradniška skupina od pol 4 do 5 popoldne. Stranka dobi za vsako osebo 20 dkg masti, kar stane 10 kron. Poleg izkaznice uradniške skupine morajo stranke prnesti s seboj tudi rumeno nakaznico za mast.

— **a Sladkor in kavina mešanica na rumene izkaznice D.** Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo sladkor in kavino mešanico v sredo, dne 13. t. m. dopoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8 do 9 št. 1 do 180, od 9 do 10 št. 181 do 360, od 10 do 11 št. 361 do konca. Stranka dobi za vsako osebo ½ kg kavine mešanice in ½ litra sladkorja, kar stane 2 K 50 vin.

— **a Sladkor in kavina mešanica za II. III. in IV. uradniško skupino.** Stranke z izkaznicami II., III. in IV. uradniške skupine prejmejo sladkor in kavino mešanico v četrtek, dne 14. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: II. uradniška skupina od 8 do 9 dopoldne, III. uradniška skupina od 9 do 10, IV. uradniška skupina od 10 do 11. Stranka dobi za vsako osebo pol litra sladkorja in četrt kilograma kavine mešanice, kar stane 2 K 50 v.

— **a Sladkor in kavina mešanica za I. uradniško skupino.** Stranke prve uradniške skupine prejmejo sladkor in kavino mešanico v sredo, dne 13. t. m. popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 2 do 3 popoldne št. 1 do 170, od 3 do 4 št. 171 do 340, od 4 do 5 št. 341 do konca. Stranka dobi za vsako osebo pol litra sladkorja in četrt kilograma kavine mešanice, kar stane skupaj 2 K 50 v.

— **a Krompir za krmo.** Mestna aprovizacija je prevzela nekaj slabše kakovosti krompirja, kateri je le za krmo živine poraben. Kdor ga želi, naj pride ponj v sredo, dne 13. t. m. od 8. do 9. ure dopoldne k Mühleisnu na Dunajski cesti.

— **a Kostanj na zelene izkaznice B št. 1** do 1200. Stranke z zelenimi izkaznicami B št. 1 do 1200 prejmejo kostanj v sredo, dne 13. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: od 8 do 9 dopoldne št. 1 do 200, od 9 do 10 št. 201 do 400, od 10 do 11 št. 401 do 600, od 2 do 3 popoldne št. 601 do 800, od 3 do 4 št. 801 do 1000, od 4 do 5 št. 1001 do 1200. Stranka dobi za vsako osebo pol kilograma kostanja. Kilogram stane 2 kroni.

— **a Razdelitev krompirja** v občini Moste za iste, ki ga pri zadnji razdelitvi niso prejeli se vrši v sredo 13. t. m. dopoldne od 8. do 11. ure iz skladišča pri Mausarju. Na zamudnike se ne bo oziralo.

Darovi.

— **Dar.** Deželno in gospejno pomožno društvo Rdečega križa za Kranjsko v Ljubljani je darovalo Rdečemu križu v Dubrovniku 2000 kron za izbanjje vračujoče se bolne in ranjene domače vojake.

— **Narodni davek.** Anton Novak iz Gradca nabral na dan narodnega praznika med so-občani 2500 K. — Neimenovana nabrala v prvi jugoslovanski bolnici (belgijska vojašnica) 837 K. — Srčna hvala! Posnemajte!

Cesar Karl odstopil. — Cesar Viljem pobegnil. — Republika zmaga.

Nova doba v svetovni zgodovini.

Mal list papirja leži pred nami, a težke in usodne vsebine. Zgodovina poltisočletja je končala svojo dobo in kri zadnjih starih let jo je zapeljala. Stiri dolga leta je zorelo dejanje, v smrti grozi milijonov in milijonov spočeto. Vsi smo vedeli, da bo prišlo. Danes se vrši likvidacija dolgov in storjenih krivic iz dveh stoletij. Vendar se človeku zdi, da je preveč, da bi človek mogel vse doumeti, vsa dejstva in vse posledice.

Ponosni nemški cesar kot ubežni kralj v slovenski baladi išče varstva med holandskimi ribiči, kjer je slekel ponosno uniformo in oblekel revno civilno suknjo. Beži pred upornimi lastnimi vojniki. Mora bežati, ker se ni hotel pravočasno zrtvovati in prostovoljno odstopiti. In za njim padajo krone z glav na Bavarskem, Saškem, Oldenburškem, v Sachsen-Weimarju, na Virmberškem in tako gre vrsta dalje in pojde, dokler bo še kaj nemških knezov sedelo na prestolih. Ni jih malo. Celo za eksport jih je bilo preveč, a morda en dan še in ne bo jih več.

In kakor bi hotel slučaj — če so slučajni — umrl je isti dan generalni ravnatelj paroplovne družbe Hamburg - Amerika, znani Ballin, mož velikanske veljave in vpliva, steber in moč vsenemske propagande, ki ga po velikem delu zadeva krivda nad svetovno vojsko. Ko se danes likvidira žalostna dediščina vsenemskega militarizma, je Previdnost hotela, da tudi ta mož likvidira svoje delovanje na svetu za večno.

Isti dan je umrl na Dunaju voditelj nemško-avstrijske socialne demokracije, eden najbolj sposobnih mož v njenih vrstah, ki je do zadnjega bil močan jez socialni revoluciji v vrstah nemških socialističnih mas, katerih idol je bil njegov sin dr. Fric Adler, znan in priljubljen med masami, posebno odkar je njegova krogla zadela ministrskega predsednika Stürgkha.

Na Dunaju se ob mrtvaškem odru rajnega Adlerja pripravljajo, da proglase socialno republiko. Rdeči gardisti že gospodarijo po sobanah cesarskega dvora in Schönbrunn. Cesar Karl pa je izdal svoj zadnji proglas, da se odpoveduje in odstopa. Z njim zapušča po nad 600-letnem vladanju avstrijski prestol zadnji Habsburžan. Veliko tragike leži v tem činu. Grehi prednikov so se masčevali nad njim, ki je na vseh dogodkih, ki so porodili te razmere, bil skoroda neudeležen. Osebnost in odkritega poštenja zadnjemu Habsburžanu Karlu ni nihče odrekal. Hotel je dobro, a ni znal in ni imel sposobnosti in dovolj močne volje za to. Še njegov zadnji razglas nosi očitne znake njegove osebnostne plemenitosti.

Pa vrsta še ni končana. Prihaja že vest, da je francoski ministrski predsednik Clemenceau moral odstopiti, oziroma da je od vojaških in delavskih svetov celo že ujet. Ni še potrjena ta vest, toda mogoča je. Tudi s tem možem, ki nosi značilni pridevek »tiger«, izginja s pozorišča osebnost, ki je imela železno voljo, to vojsko nadaljevati do danes. Proces razkrajanja se kakor španska bolezen ne ustavlja na državni mejah ali ob strelskih jarkih. Širi se dalje in naprej. Kam še? Je li sedaj na vrsti španska ali Italija?

Svet se po socialni revoluciji, ki bo dolgotrajna in krvava, bliža novemu razvoju, novim oblikam. In Bog daj, srečnejši bodočnosti!

Cesar Karl - odstopil.

Dunaj, 11. nov. (Kor. urad.) Cesar Karl je izdal nastopni razglas: Odkar sem bil zasedel prestol, sem se neprestano trudil, svoje narode izvesti iz grozot vojne, ki je izbruhnila brez moje krivde. Nisem se obotavljal vpustiti ustavno življenje in sem svojim narodom odprl pot do njihovega samostojnega državnega razvoja. Slej kot prej poln nepremisljive ljubezni do vseh svojih narodov, nočem, da bi moja oseba zaprečevala njihov svobodni razvoj. Vnaprej priznavam odločbo, ki jo Nemška Avstrija sklene o svoji bodoči državnosti. Vlado je potom svojih zastopnikov prevzelo ljudstvo. Odpovedujem se vsakršnemu udeleževanju pri državnih poslih. Hkrati odpuščam svojo avstrijsko vlado.

Karl m. d.

Lammasch m. d.

Monarhistični prevratni polzkus na Dunaju.

Dunaj, 11. nov. Odkrili so priprave za monarhistični prevrat na Dunaju pod vodstvom visokih častnikov. Vsled tega je državni svet sklenil proklamirati že jutri republiko ter je ukazal že danes zasedati javna poslopja. Ob 11. uri dopoldne je prišel močan oddelek Rdeče garde s strojnimi pred vojno ministrstvo in vojaško poveljništvo, zasedel poslopja ter razobesil ob navzočnosti velike množice rdečo zastavo. Drugi oddelki so zasedli cesarjev grad Schönbrunn, kjer se mudi cesar s svojo rodbino. Zopet drugi oddelki so zasedli dvor, ki so ga proglasili za narodno last, cesarsko zakladnico, dvorne muzeje, brzojavno centralo in druga javna poslopja.

Dunaj, 11. nov. Vesti, da bi se cesar z rodbino mudil v Schönbrunn, ki je zaseden od rdeče garde, ne odgovarjajo resnici. Cesar se nahaja s celo rodbino v gradu Eckartsau.

Dunaj, 11. nov. »Arbeiterzeitung« piše: Cesarjev grad Schönbrunn je bil danes na ukaz državnega sveta zaseden od čet, da varujejo osebo cesarja. List pripominja: Znano je, da se na ta način vrši danes zapiranje nekdanjih vladarjev. »Achtuhrbl.« piše, da je zasedenje Schönbrunn s četami v zvezi z odkritjem monarhistične zarote, ki je imela namen izvršiti s pomočjo visokih častnikov prevrat.

Nemški socialni demokrati za združitev z Nemčijo.

Dunaj, 11. nov. V članku o bodočnosti Avstrije piše »Arbeiterzeitung«, da se zahteve socialne demokracije v Avstriji, naj se Nemška Avstrija proglasi kot republika in pridruži kot del Nemčiji, ne smejo smatrati kot izraz navdušenja za Nemčijo, marveč ker zahteva to dejanski položaj.

Pridružitev Nemške Avstrije Nemški republiki.

Dunaj, 11. nov. (K. u.) Državni kancler dr. Renner je danes ob desetih dopoldne za narodno zborovanje, ki se vrši jutri, vložil zakonski osnutek, da naj se Nemška Avstrija proglasi za republiko in za sestavni del Nemške republike.

Dunaj, 11. nov. (K. u.) Predsednik državnega sveta Seitz in državni kancler dr. Renner ter državni notar dr. Sylvester so se zglasili pri ministrskem predsedniku dr. Lammascu, da mu poročajo o sklepu državnega sveta. Naprosili so ministrskega predsednika, naj sklep sporoči prizadehim činiteljem.

Nemško-avstrijska republika se bo združila z Nemčijo.

Dunaj, 11. nov. Predlog nemškoavstrijskega državnega zbora za pridružitve Nemčiji je bil soglasno sprejet. Drugi del predloga, da naj se proglasi nemškoavstrijska republika, je bil sprejet z večino glasov proti glasovom krščanskih socialcev.

Generalna stavka na Dunaju.

Dunaj, 11. nov. Danes zvečer so se vršila v vseh dunajskih okrajih zborovanja. Jutri se proglasi generalna stavka. Železnice bodo počivale eno uro, cestna železnica tri ure. Popoldne je velik manifestacijski obhod mimo parlamenta, kjer zboruje Narodni svet.

Dr. Viktor Adler umrl.

Dunaj, 11. nov. (Kor. urad.) Voditelj avstrijske socialne demokracije dr. Viktor Adler je danes zjutraj v nekem dunajskem sanatoriju umrl za kapjo.

Demobilizacija avstrijske armade.

Včerajšnja seja kabinetnega sveta pod predsedstvom državnega kanclerja dr. Rennerja je trajala tri ure ter se je sporočilo, da bo celotna demobilizacija bivše avstro-ogrške armade v osmih dneh končana.

Alkoholna prepoved v nemški Avstriji.

Dunaj, 11. novembra. Državni svet je sklenil izdati splošno prepoved za prodajanje alkohola v nemški Avstriji. Prepoved stopi takoj v veljavo.

Vojna akademija v Dunajskem Novem mestu — razpuščena.

Dunaj, 11. nov. Vojna akademija v Dunajskem Novem mestu je bila včeraj razpuščena.

Zadnja seja avstrijske poslanske zbornice.

Dunaj, 11. nov. Jutri se vrši zadnja seja poslanske zbornice, ki jo bo otvoril predsednik dr. Gross s kratkim nagovorom, nakar se bo zaključila ter bo za vselej prenehal avstrijski državni zbor.

Seidler — odpuščen.

Dunaj, 10. nov. (K. u.) Kakor izvemo, je kabinetni ravnatelj dr. vitez pl. Seidler na lastno prošnjo iz službe odpuščen.

Cesar Viljem pobegnil na Holandsko.

Berlin, 11. nov. (Kor. urad.) Cesar Viljem je z desetinami gospodi svojega spremstva došel v Arnhem na Holandskem in se bo tamkaj nastanil v vili barona Bentinga.

Berlin, 10. nov. (Kor. urad.) Delavski in vojaški svet poroča: Cesar, cesarica in prestolonaslednik so v avtomobilih došli v Maastricht in pričakujejo tam odločitev holandske vlade glede dopustitve bivanja na Holandskem.

Amsterdam, 10. novembra. (K. u.) O polnoči se iz zanesljivega vira poroča, da je nizozemska vlada sklenila internirati cesarja. Cesar se še nahaja v Eysdenu ter se jutri ob 8. uri 15 min. odpelje v Middelachten.

Amsterdam, 10. nov. (Kor. urad.) Nizozemski časopisi poročajo: Danes ob 7. uri zjutraj je po cesti iz Visa v Eysden prispelo 10 avtomobilov, opremljenih s cesarskim grbom. Na avtomobilih so se vozili cesar, prestolonaslednik, generalfeldmaršal von Hindenburg, višji častniki ter dvorjaniki.

Ob osmih je v Eysden prispel dvorni vlak z arhivi in osebjem Velikega glavnega stana. Avtomobile so naložili na vlak in cesar ter njegovo spremstvo so potovanje nadaljevali v severni smeri. Kakor se javlja pozneje, so cesar, cesarica, prestolonaslednik, feldmaršal von Hindenburg in spremstvo, vsega skupaj 51 oseb, dospeli na mejo. Zapustili so Maastricht, pa ne v smeri na Middelachten, ampak so se odpeljali na neki drugi grad grofa Bentincka.

Viljem v civilu.

Haag, 11. nov. Cesar Viljem se je na nizozemskih tleh preoblekel civilno. Spremost bo na Nizozemskem internirano. Cesar Viljem je bil o tem obveščen.

Saški kralj odstavljen.

Berlin, 11. nov. (Kor. u.) »Vorwärts« poročajo iz Draždan: Saški kralj je odstavljen.

Veliki vojvoda oldenburški odstavljen.

Hamburg, 10. nov. (Kor. urad.) Delavski in vojaški svet poroča brezlično iz Wilhelmshavena: Veliki vojvoda oldenburški je odstavljen.

Gera, 10. nov. (K. u.) Knez Henrik 27. Reuss, mlajšega kolena, se je zase in za svojo rodovino odpovedal prestolu.

Poznanj, 11. nov. Trdnjave mesta Poznanj so od včeraj v rokah vojaškega sveta. Vojaški svet je zasedel generalno poveljništvo, gubernijsko palačo, predsedstvo, brzojavno postajo in kolodvor.

Darmstadt, 11. nov. Vojaški svet je proglasil Hessensko za republiko ter odstavil velikega vojvodo.

Berlin, 11. nov. Tudi na vzhodu se ustanavljajo vojaški sveti. Tako so bili ustanovljeni vojaški sveti na Poznanjskem, v Kraljevcu in Insterburgu.

Berlin, 11. nov. Na Saškem in Virmberškem in Hessenskem so proglašene republike. Z gradu saškega kralja, ki je odstavljen, vihra rdeča zastava.

Monakovo, 11. nov. Bavarska kraljica Marija Terezija je danes vsled razburjenja zadnjih dni umrla.

Monakovo, 11. nov. Bivši ministrski predsednik Dandl in njegov namestnik Speidl sta s štirimi vojniki došla v kraljev grad Wildenpart, da kralja pregovore, naj se odpove prestolu. Kmalu nato je kralj naznanil, da se odpoveduje prestolu.

Berlin, 11. nov. Berlinska borza je zaprta.

Berlin, 11. nov. Vseučilišče je zaprto. Nad Berlinom je proglašen preki sod za plenjenje, ropanje, vlom in napade. Civilne osebe po osmih zvečer ne smejo na cesto.

Berlin, 11. nov. Jutri se bo delo zopet pričelo, danes večina listov ni izšla.

Berlin, 11. nov. Veliki vojvoda Sachsen-Weimar se je odpovedal prestolu ter mu je bil zajamčen za njega, rodbino in služabništvo prost odhod.

Berlin, 11. nov. Dementirajo se vesti, da bi bila Hindenburg in bavarski kraljevič zbežala na Holandsko.

Hindenburg priznava novo vlado.

Kelmorajn, 11. nov. Delavski in vojaški svet poroča: Generalfeldmaršal Hindenburg in njegov prvi generalni kvartirni mojster Gröner sta kelmorajnski delavski in vojaški svet zaprosila, naj pošlje v glav, stan vrhovnega poveljstva nemške armade svoje zastopstvo k važnemu posvetovanju. Danes je zastopstvo tja odpotovalo. Kakor je delavski in vojaški svet informiran, se je Hindenburg brzojavno s celo armado dal na razpolago novi vladi, da prepreči še večji kaos.

Nemčija sprejela premirje.

Berlin, 10. nov. (K. u.) Danes zjutraj se je vršil razgovor državnih tajnikov. Sprejeli so se pogoji za premirje. Odposlancem so se izdala primerna navodila.

Bavarske čete zapuščajo Tirolsko.

Inomost, 11. nov. Bavarske čete so zapustile Inomost. Italijani so zasedli Brenner ter prodirajo proti Inomostu.

Albert Ballin umrl.

Hamburg, 9. novembra. (Kor. u.) Kakor poročajo, je umrl generalni avnatelj paroplovne proge Hamburg—Amerika Alb. Ballin v starosti 62 let.

Clemenceau odstopil?

Berlin, 11. nov. S Holandskega prihajajo poročila, da je francoski ministrski predsednik Clemenceau odstopil. Vzrok je baje razširjenje boljševiškega duha v francoski armadi. Francosko vojaštvo snuje delavske in vojaške svete, ki jih Clemenceau ni hotel priznati. Po drugih vesteh, ki so seveda tudi še nepotrjene, je Clemenceau že kot ujetnik v rokah delavskih in vojaških svetov.

Socialistični pokret v Franciji.

Berlin, 10. nov. (K. u.) Delavski in vojaški svet poroča: Francoska socialistična stranka priobčuje v listu »Humanité« manifest, v katerem se med drugim zahteva: odprava oblegovalnega stanja neposredno po sprejetju premirja, sprejem volilne reforme, nove volitve, amnestija zlasti za vojaške prestopke, udeležba delavskih odposlancev pri mirovni konferenci ter sočasno zborovanje mednarodnega socialistovskega mirovnega kongresa.

Pobratimstvo francoskih in nemških vojakov.

Lipsko, 10. nov. (K. u.) Sinoči je z zapadne fronte semkaj prispel pripadnik nemške armade in listu »Leipziger Abendzeitung« verodostojno povedal, da so se tih pred njegovim odhodom na več krajih zapadne fronte med nemškimi in francoskimi četami dogajali prizori iskrenega pobratimstva. Na obeh straneh so čiste razvile rdeče prapore in pele socialistične pesmi. Francoske čete so pripovedovale, da so se že pred štirimi dnevi uprle štiri francoske divizije, vsled česar jih je general Foch moral umakniti s fronte. Baje so se slični dogodki pripetili tudi na nemško-angleški fronti.

Jugoslavija.

Vojna ladja Radecki pluje pod jugoslovansko zastavo.

Reka, 11. nov. Vojna ladja »Radecki« je odplula iz Pulja na Reko z našo zastavo. Italijanski admiral je zahteval, naj izobesi avstro-ogrsko zastavo, čemur pa se je moštvo bojne ladje uprlo. Italijanski admiral je nato predlagal, naj ladja pluje pod italijansko zastavo, nakar je pa moštvo izjavilo, da bo pod to zastavo še manj plulo. Končno je admiral dovolil izobesiti jugoslovansko zastavo, samo da odplujejo. — Ladja »Radecki« je odšla z Reke v Split.

Srbi v Sarajevu.

Sarajevo, 11. nov. Poveljnik srbskih čet polkovnik Živko Branković je obiskal vse tukajšnje verske poglavarje — metropolitane, reis el ulema, nadbiskupa dr. Stadlerja in nadrabina.

Ravnopravnost latinice in cirilice v Bosni in Hercegovini.

Sarajevo, 11. nov. Narodno veče je v svoji seji dne 3. t. m. sklenilo, da je srbohrvatski jezik uradni jezik in da ste cirilica in latinica ravnopravni v notranjem in

zunanjem uradovanju, vsled česar se razveljavljajo vse tozadevne naredbe prejšnje vlade, ki temu nasprotujejo.

Srbska vojska na pohodu proti Ogrski.

Osjeck. Srbska vojska je že na poti v Osijek in Vukovar in sicer 1000 mož pehote, ki jih bo prebivalstvo slovesno sprejelo. Del konjenice in pehote je že došel do Dalja (20 km od Osjeka). Srbska vojska ne želi, da bi jo porabili v ta namen, da bi krotila domače nemirno prebivalstvo, ker bi to imelo videz, da Srbi zasedajo Slavonijo. Vojski izjavljajo, da bi šli veliko rajše osvoboditi neosvobodjene brate na Ogrskem.

Iz Češke.

Katoliška Cerkev na Češkem.

Praga, 11. nov. Kot poroča »Našinec«, je sporočeno skupščini češke duhovščine, da je papež odobril statut zveze češke duhovščine za celo češko-slovaško državo. List naznanja, da se bo uredilo vprašanje celibata in patronata. Češki jezik bo cerkveni jezik. Cerkev bo narodna. Ločitev Cerkve od države se ne namerava, pač pa konkordat po srbskem vzorcu.

Češki polk št. 36.

Praga, 11. nov. Narodni izbor je odredil, da se zopet postavi pešpolk št. 36 v Mladí Boleslavi, ki je bil od avstrijske vlade razpuščen.

Cene na Češkem.

Praga, 11. nov. Cene na Češkem neprestano padajo. 1 kg zelja stane 8 vinarjev. V Plznu je padla cena surovega masla od 64 na 30 kron.

Ukrajinci in Čehi.

Dunaj, 11. nov. Danes so se zglasili pri češkem pooblaščenca na Dunaju ukrajinski odposlanci ter imeli z njim daljšo konferenco.

Češka vzajemnost s Slovani.

Praga, 11. nov. Danes se je ustanovila tu družba za vzajemnost z drugimi Slovani ter bo ta družba stopila v stike z drugimi podobnimi družbami.

Škodove tovarne zopet delajo.

Plzenj, 11. nov. Škodove tovarne so danes zjutraj zopet pričele z delom.

Ogrska republika.

Budimpešta, 11. nov. Republikanska stranka je včeraj sklenila, da zahteva takojšnjo ustanovitev republike. Stranka zahteva nadalje konfiskacijo premoženja vojnih dobičkarjev v prid vojnim invalidom.

Ogrska zbornica bo razpuščena.

Budimpešta, 11. nov. Te dni je pričakovati razpusta ogrske zbornice.

Francozi proti Madžarom.

Budimpešta, 11. nov. Ententni generalisimus na Balkanu Franchet d'Esperey je nastopil proti Madžarom ob priliki, ko je bil grof Karolyi v Belgradu, zelo energično. Kadarkoli so hoteli Madžari v razgovorih prikriti svoje dejansko stanje, jih je Franchet d'Esperey nato spomnil. Ko je grof Karolyi rekel, da so Madžari nevtralni, je general odgovoril: »Ne vi; niste nevtralni, ampak premagani!«

Rumunski ultimati Mažarom.

Budimpešta, 11. nov. V Kološu se je ustanovil narodni odbor ogrskih Rumunov, ki je odposlal štiri odposlance v Jassy. V ultimatumu so sporočili budimpeštanski vladi, naj Madžari takoj izročijo Rumunom 17 komitatov na vzhodnem Ogrskem.

Rumuni vdrlí na Ogrsko.

Kološ, 11. nov. Rumunske čete so zasedle proge ogrskih državnih železnic do Braša.

Rumunija v vojni z Nemčijo.

Budimpešta, 11. nov. Listi poročajo iz Bukarešta: Rumunija je od včeraj v vojni z Nemčijo. Na Rumunskem se je izvršila mobilizacija. Nemške oblasti zapuščajo Bukarešt.

Rumunska kriza.

Jassy, 9. nov. (K. u.) Kralj je sestavo novega kabineta poveril generalu Coandi.

Poljsko.

Boji med Poljaki in Nemci v Varšavi.

Varšava, 11. nov. Tu se je sestavil vojaški svet ter so pričeli Poljaki nastopati sovražno proti nemškim četam ter jih nočejo pustiti naprej. V Varšavi so Poljaki zasedli kolodvor. Na cestah se vrše boji.

Varšava, 11. nov. Tekom včerajšnjega dneva so ustanovili Nemci v Varšavi in okolici vojaške svete. Neki podpolkovnik kot odposlanec regentskega sveta je zahteval, da izroče nemške čete na Poljskem orožje. Nemci so to odklonili. Ob 11. uri ponoči se je vršilo v Varšavi zborovanje, katerega se je udeležil tudi znani voditelj

poljskih legij Pilsudsky, ki je bil včeraj zjutraj dospel v Varšavo ter bil slavnostno sprejet. Še tokom noči je prišlo do boja z nemškimi četami. Nemške čete so pripravljene, da se branijo. V posameznih slučajih so bile nemške vojaške patrulje razorožene.

Varšava, 11. nov. Regentski svet je poljskim frakcijam na Poznanjskem sporočil: Nemška okupacija je prenehala. Pozivljamo na ustanovitev narodne vlade v Varšavi. Enak poziv je izšel iz Krakova in Pariza.

Poljsko odposlanstvo na Dunaju.

Dunaj, 11. nov. Včeraj je došlo odposlanstvo poljske likvidacijske komisije, da se dogovori z novo vlado o rešitvi tekočih gospodarskih vprašanj.

Tudi Španska naj postane republika.

Amsterdam, 11. nov. Listi poročajo iz Madrida, da je izdala reformistična stranka na Španskem manifest, v katerem zahteva skrčenje pravic krone. Obenem se zahteva dalekosežno približanje Francoški, Angliji in Italiji. Španski socialisti zahtevajo proglašitev Španske za republiko.

ZADNJE NEMŠKO VOJNO POROČILO.

Berlin, 10. nov. zvečer. (K. u.) Veliki glavni stan: Z zapadnega bojišča nikakih novosti.

Berlin, 11. nov. Veliki glavni stan: Zapadno bojišče: Pri odbijanju ameriških napadov vzhodno od Moze so se v uspešnih protisunkih posebno odlikovali braniborski rezervni pehotni polk št. 207 pod svojim poveljnikom podpolkovnikom Heningsom, oddelki 192. saške pehotne divizije pod vodstvom podpolkovnika von Zeschaua ter oddelki pešpolka 193. Ker je pogodba za premirje podpisana, so se danes opoldne na vseh frontnih delih ustavile sovražnosti.

Prvi generalni kvartirni mojster: Groener.

Protest in prošnja ogrskih Slovencev.

Sobota, dne 6. nov. Ogrski Slovenci so poslali Narodnemu veču v Zagrebu pismen protest proti mažarskemu nasilju, v katerem izjavljajo:

»Društvo za propagando mažarsčine na Slovenskem« je 20. oktobra t. l. obhajalo svojo 25letnico. Slavnost so hoteli izkoristiti v podel namen, da bi prisilili in zavedli slovensko ljudstvo, da bi se izjavilo proti Jugoslaviji in za Ogrsko. Izdali so varljiv oklic na vse vaše župane in podžupane in jih pozvali, naj se dne 20. oktobra t. l. s svojimi vaščani zberó v Soboti. Sem so navedenega dne dospelí razni mažarski politiki in dostojanstveniki. Na slavnosti so potem mažarski govorniki govorili proti Jugoslaviji in dokazovali, da mi sploh nismo Slovenci, ampak »ogrski Vendi«, ki stajarskega in hrvaškega jezika sploh ne razumemo. Zato naj se nikar ne damo zapečati od Jugoslovancev in se z vsemi močmi upremo temu, da bi se trgale meje Ogrske. Govorniki so naglašali, da ako bi se le kdo našel, ki bi se izjavil proti ogrski kroni ali o katerem bi se le sumilo, da čuti s Slovenci, mu bodo takoj zaplenili posestvo in ga poglali beračji onstran ogrskih mej.

Ob tej priliki je naše ljudstvo prvič slišalo o Jugoslaviji, ker so Mažari zabranili, da ni prišla med nje nobena vest o tem.

Proti takemu nasilnemu postopanju protestiramo vsi zavedni ogrski Slovenci in povdarjamo:

1. Mažarski zistem je doslej zabranjeval in preprečeval vsako razširjanje slovenskih listov, kakor tudi vsak narodno-političen shod. Drugih listov pa narod, ki zna samo slovensko, ni čital. Zato je masa ogrskih Slovencev ostala docela nepoučena o političnem razvoju in nima pojma o samoodločbi narodov, še manj pa o jugoslovanskem vprašanju. Našemu ljudstvu se mora najprej povedati resnica in pojasniti sedanjí svetovni položaj, še-le potem naj se izvede ljudsko glasovanje.

2. Na sobotnem zborovanju se je sešlo približno 1500 ljudi. Izmed teh je komaj 300 z »eljen« glasovalo za mažarsko krono, drugi pa so, ko so prvič slišali govoriti o Jugoslaviji, takoj viharno dali duška svojim čustvom in namesto »eljen a magyar« klicali: »Živjo Jugoslovani!« Posebno, ko so nam hoteli dokazati, da nismo Slovenci, ampak »vendsko govoreči Ogrí«, je množica tako viharno protestirala, da je preprečila vsak nadaljnji govor. Zato proglašamo mažarski komunike, ki smatra to zborovanje kot našo samoodločbo pro corona hungarica, kot neveljavno.

3. Protestiramo proti nasilju, ki nam ne dovoli, da bi na zunaj pokazali in izrazili svoje slovensko narodno prepričanje.

4. Protestiramo, da se slovenskim politikom ne dovoli priti med nas, da bi ljudstvu pojasnili položaj.

Obračamo se na Narodno veče z iskreno prošnjo, naj na mirovnem kongresu zastopa naše narodne pravice in pojasni nečloveško mažarsko zatiranje in nasilstvo, s katerim se nam brani, da bi se mogli sami izjaviti za naše narodno zedinjenje.

Dalje prosimo Narodno veče, da za slučaj ljudskega glasovanja doseže, da se pred glasovanjem brezpogojno prepreči vsak mažarski vpliv in odstranijo okrajni glavari, notarji, orožniki, finance, učiteljsvo in poštni uradniki. Namesto teh naj pride nekaj slovenskih mož, ki bodo na zborovanjih pojasnili pomen samoodločbe in cilje jugoslovanske ter ogrske vlade.

Prepričani smo, da potem med nami ne bo kmeta, ki bi se izrekel pro corona hungarica. Dovolj nam je tisočletnega suženjstva. Naša želja je, da se združimo z ostalimi brati Slovenci ter s Hrvaši in Srbi.

V imenu nad tisoč ugovarajočih Slovencev na shodu v Soboti dne 20. oktobra 1918: (sledje podpisji).

Mariborsko pismo.

Maribor, dne 5. novembra.

Ker je bilo avstrijsko vojaško poveljništvo v zadnjem času popolnoma izgubilo glavo, je zavlada popolna anarhija. Vojštvo je trumoma zapuščalo vojašnice ter hitelo domov. Pri tem je vsak odnesel seboj eraričnih predmetov kolikor je hotel. Vojski so plenili vojaška skladišča, pri čemer jim je prav pridno pomagalo civilno prebivalstvo. Nosili so kar očitno po mestu uplenjene in ukradene predmete. K temu se je pridružila še nesreča z vojaškimi transporti. Sestradani in podivljani vojski — večinoma Mažari — so vlomili v zaprte železniške voze na obeh kolodvorih ter pobrali vse, kar so mogli.

V takem položaju je prevzel poveljništvo slovenski general Majster. Tri dni je trajalo ropanje in plenjenje. Bili so hudi časi za naše poveljništvo. Od vseh strani so zahtevali vojaških straž, a vojakov ni bilo, ker je vse bežalo domov. Poveljništvo je izdalo na vse občine brzojavni ukaz, da se morajo vsi oni, ki so se samovoljno odstranili, takoj vrniti k svojim oddelkom. Vojski se tudi res vračajo in sedaj sta oba kolodvora močno zastražena, tako da je vsako plenjenje izključeno. Tudi vojaška in druga erarična skladišča so močno zastražena. Vsled dogovora med Narodnim svetom in zastopniki mestnega magistrata se je osnovala mestna varnostna straža, ki oskrbuje v mestu varnostno službo. V mestu vlada sedaj mir. Iz dežele javljajo tudi o raznih nasilstvih. Kolodvor na Pragerskem so popolnoma oplenili z bojišča se vračajoči vojski. Tam je pogorela tudi kurilnica, toda požar je nastal vsled nesreče.

Na več krajih so se udeležili tudi kmetje plenjenj. V ormoški okraj je prišel bataljon hrvaških vojakov, da je napravil red. Nemški župani v Brežicah, Slov. Bistrici in Ljutomeru so se odpovedali. V vseh treh občinah vodijo posle slovenski župani.

Schönerer za združitev z Nemčijo.

Poročali smo, da je izdal Schönerer oklic za združitev Nemške Avstrije z nemško državo. Naslovil ga je: Zadnja beseda v zadnji uri. V njem pripoveduje, da je to zahteval 40 let, toda niso ga podpirali, marveč v lastnih vrstah so nezvestoba, besedolomstvo in izdajalstvo zavirale velenemsko reč in so se popolnoma uresničile Bismarkove besede iz let 1854. in 1890.: »Bojazljiva politika je prinesla vedno nesrečo in Nemci v Avstriji so bili vedno veliki Mihli.« Dalje poziva vse može na krov k zmagi alik častnemu porazu in pravi: Če podležemo in če je naša usoda, da izgine v morje večnosti, mora naš prapor z geslom »Heil Alldeutschesland!« z nami vred izginiti, ker nemška bodočnost ne bo potem več mogoča. Otožno končava: »Bolje je, da v borbi za naše plemenite vzore podležemo, kakor da hodimo otopeli udanosti pod prostištvo.« Da: herrenfoika je konec!

Velikanske zaloge živil zaplenjene v Hrvatski.

Nemški listi poročajo: Šef generalnega štaba bivše belgrajske vojaške gubernije Kerchnave je izjavil nekemu poročevalcu: »Ko je došlo povelje vsigejga armadnega poveljstva, naj se Srbija vojaško izprazni, je takoj uredil, naj se zberó vsa za transport sposobna živila, žito, živina in vojaški predmeti. Do 29. oktobra se je odposlalo na Ogrsko 4000 vagonov žita, 10.000 glav pitane živine, 10.000 glav klavne živine, 10 tisoč preševcev, 4000 ovac, 15 vagonov vina, 3 do 4 vagone marmelade, ogromne množine telefonskega materiala, orožja, municije itd. in okoli 16 milijonov denarja. Vse to ogromno premoženje je pa sedaj skoro večinoma došlo v roke hrvaškega Narodnega veča. Denar je konfisciral ogrski narodni svet, tako, da niso mogli niti častnikom, niti moštvi, ki so bili na ladji, izplačati mezde. Kar se je v 2 letnem, truda-poinem delu ustvarilo, je prišlo v hrvaške roke.« — K tej jeremijadi, ki nas samo veseli, dostavlja očevidec, da je šef generalnega štaba Kerchnave v Belgradu takoj v prvih dneh, ko se je začela izpraznjevanj Srbija, odposlal na svoje ime iz Belgrada nad 30 velikih zabojev, z raznimi narodovimi vrednostmi in živili, ki so brzkone dospeli na svoje mesto, tako da je Kerchnave, ki gotovo v Srbijo ni mnogo prinesel, za daljšo dobo vseeno preskrbljen.

Ententa ne bo sklenila miru z boljševiki.

Curih, 9. novembra. Vsa poročila švicarskih listov soglašajo, da bodo vlade entente odklonile ponudbo vlade sovjetov, da se sklene mir.

Boljševiki nastopajo v Švici.

Basel, 9. novembra. »Baseler National Zeitung« sporoča: Vlado v Curihu stražijo vojski. Preselila se je v neko vojašnico, ker so izvedeli, da se pripravljajo nemiri. Zvezni svet je zapovedal dvema infanterijskima polkoma skrbeti za red in mir. Nemško časopisje zahteva ostre ukrepe proti boljševiški propagandi v Švici.

Židovska republika v Palestini.

Bern, 11. nov. S privolenjem angleške in ameriške vlade se je sestavilo za Palestino židovsko ministrstvo z ameriškim zionistom Ludvikom Brandeisom na čelu.

Katoliška bukvarna v Ljubljani je prevzela povrneništvo Matice hrvaške in sprejema samo še do konca tega tedna naročila za leto 1917. in 1918. Kdor se je naročil samo za leto 1917., temu se knjige za leto 1918. ne dopoljuje, če takoj ne poravnava naročnine tudi za to leto. Kdor ne stanuje v Ljubljani mora pokriti stroške poštnine, katere bukvarna ne more trpeti. Naročniki, ki še niso prišli po knjige za leto 1916., a so naročnino že plačali,

naj pridejo v najkrajšem času po knjige v Katoliško bukvarno, ker bo sicer knjižarna po pretečenem roku prostovoljno razpolagala z njimi. Pozivljamo torej vse zainteresirane, da se takoj oglašijo, ker knjižarna ne more z naročilom več dolgo čakati.

Razglasi Narod. vlade.

Izplačevanje vzdrževalnine.

Vzdrževalnina se izplačuje onim rodbinam, katerim na plačilni poli občinski in župni urad potrđita, da je njih vzdrževatelj ali vjet, ali se ni še vrnil iz vojske ali stoji v aktivni službi narodne vojske, izvzemši v službi narodnih straž. Potrđilo je pred vsakim izplačilom obnoviti.

Invalidom, vdovam in sirotam padlih vojakov se izplačujejo vzdrževalnine kakor doslej.

Naredba stopi v veljavo s 15. novembrom 1918.

Poverjeniki za narodno brambo, financo in socialno skrbstvo:

Dr. Lovro Pogačnik s. r.
Dr. Kukovec s. r. Kristan s. r.

Odpust neaktivnih častnikov.

V smislu sklepa narodne vlade odločam, da se odpuste iz vojaške službe vsi neaktivni častniki, izvzemši one, katere si bo v vojaški službi pridržalo poverništvo za narodno brambo. Tozadevno ukazujem vsem poveljstvom, da odpuste s 15. novembrom iz aktivne službe tiste neaktivne častnike, katerih za izvrševanje vojne službe nujno ne potrebujejo in jih je mogoče nadomestiti z aktivnimi častniki. Na vsak način jih je treba toliko zadržati, da služba ne trpi.

V prvi vrsti je odpustiti vse javne uradnike (profesorje, učitelje, sodnike, notarje, železničarje, kateri niso v železniški službi, poštno uradnike itd.)

Glede odpusta zdravnikov izide poseben razglas.

Poverjenik za narodno brambo:

Dr. Lovro Pogačnik s. r.

Proti nalezljivim boleznim.

O priliki povratka čet s fronte grozi nevarnost, da se med prebivalstvo zane-sejo nalezljive bolezni. Radi tega se za-ukazuje, da se ima vsak vojak in sploh vsak pripadnik armade podvreči natančni zdravniški preiskavi. Vojski, ki so še v zvezi svojih kadrov, se imajo preiskati pri teh in šele potem pustiti domov, ko se izkaže, da so zdravi in prosti nalezljivih bolezni. Zdravnik ima na vojaški odpustnici lastnoročno potrđiti, da je dotičnika preskal in da ni našel nikake nalezljive bolezni.

Glede vojakov, ki so že odšli domov, pa imajo županstva ukreniti, da se pri bližnjem okrožnem ali okrajnem zdravniku nemudoma podvržejo zdravniški preiskavi, ki se ima ravno tako potrđiti na vojaških dokumentih.

Za nalezljivimi boleznimi obolele, najsi bodo še v vojaški službi ali že doma, je takoj oddati v pristojno bolnišnico za toliko časa, da ozdravijo, oziroma, da ne morejo več prenesti bolezni.

Pomožne ženske moči, ki so bile zaposlene pri armadi, se imajo istotako podvreči zdravniški preiskavi, ker bi se sicer ne smele sprejeti v nobeno službo. Vsem tem vojaškim uradnicam in uslužbenkam se torej naroča, da se pri zdravniku svojega zaupanja podvržejo preiskavi in dajo istaviti zdravniško spričevalo.

Poverjenik:

Dr. Brejc l. r.

Lovite konjel

Po naših krajih osobito v okolici Logatca—Brezovice—Ljubljana in ob cesti do Celja tekačo naokoli konj, ki jih je pustila bivša avstro-ogrška armada. Obstoja nevarnost, da ti konji poginejo ter tako celo okolico pokrijejo z mrhovino, kar bi povzročilo zelo nevarne epidemije.

Zato se vsakdo pooblašča, da si te okoli tekačaje konje prisvoji proti neznačni odškodnini in jih smatra kot lastno imovino. Javiti pa mora prejem županstvu. Država mu jih pozneje ne bo od-vzela.

Nadalje se priporoča, da se ti konji ujamejo in vodijo preko hrvaške meje in tam prodajo, ker bo na Hrvatskem popomanjkanje konj iz vzroka, da se konji v bojišča tja ne vračajo.

Ako se sedaj ne pobrigamo, da pridejo konji na Hrvatsko, bodo pri nas poginjali, vsled česar bi bili Hrvatje oškodovani.

Pomagajte torej drug drugemu!

Narodna vlada SHS.

Poverjenik za narodno brambo:

Dr. Lovro Pogačnik.

Pokop med vojnjo umrlih vojakov.

Ob vračanju vojaških transportov s fronte se dogaja, da polagajo med vojnjo umrle ranjence in bolnike ter ponesrečene ranjence in bolnike ter ponesrečene vojake kar na posameznih štacijah, da celo na prosti progi železniških vozov. Ne le, da nam človečanstvo veleva, dostojno postopati s takimi mrtvci, treba je tudi posebne pažnje, da se ne razpasejo nalezljive bolezni. Vsem občinam se torej naroča, da nemudoma v lastnem delokrogu tozadevno vse potrebno ukrejejo.

Mrlič se morajo takoj prenesti v mrtvašnico ali na drug prostor, ki se za to določi. Poskrbeti je, da mrlički ogledniki take mrtvece nemudoma ogledajo, po možnosti doženejo njih identiteto ter njih imena s predpisanimi oglednimi listi naznanijo župnijskim uradom. Vse dokumente in vrednostne predmete, ki se najdejo pri mrtvecih ima shraniti županstvo. Le če je upravičen sum, da se je zgodilo kakšno zločinstvo, se mora o slučaju obvestiti tudi pristojno okrajno sodišče. Sicer naj se pa tak mrtveci po ogledu kakor hitro mogoče pokopljejo.

Narodna vlada SHS. v Ljubljani, oddelek za zdravstvo,
dne 9. novembra 1918.

Naredba poverjenistva za notranje zadeve.

Okrajni glavar v Litiji Karol Ekel se pokliče v službovanje k Narodni vladi SHS v Ljubljani.

Voditeljem okrajnega glavarstva v Litiji se imenuje dosedanji voditelj okrajnega glavarstva v Krškem vladni tajnik Pavel Svetec.

Vodstvo okrajnega glavarstva v Krškem se poveri okrajnemu komisariju dr. Viljemu Pfeiferju.

V Ljubljani, dne 8. nov. 1918. — Dr. Brejc.

Objava.

Okrajna komisarija Evgen marki Gogani v Novem mestu in dr. Karol pl. Forregger v Kočevju sta se odpovedala službi.

Naredba poverjenistva za notranje zadeve.

Na upravno sodišče naslovljene pritožbe je vlagati pri tisti inštanci, ki je v dotični pravni zadevi nazadnje odločevala. Ako gre pritožba zoper odločbo katkega ministra, jo je vložiti pri Narodni vladi SHS. v Ljubljani. Glede roka za vlaganje pritožb na upravno sodišče se odreja, da doba od 1. do vštete 20. novembra ne šteje v ta rok.

Razglas.

Poziv poverjenika za finance Narodne vlade SHS v Ljubljani, ki je bil objavljen v št. 261 Slov. Naroda od 5. novembra 1918, se v toliko spremeni, da se naj do nadaljne odredbe vsi prebitki javnih blagajni oziroma presežki gotovine pošiljajo na finančno deželno blagajno v Ljubljani in ne finančnemu deželnemu ravnateljstvu v Ljubljani.

Poverjenik za finance:

Dr. Kukovec, s. r.

Naredba poverjenistva za trgovino in industrijo sporazumno s poverjenistvom za prehrano.

»Potrdila o potrebi« zaznamovana z »B« in »C« v odredbah bivšega trgovinskega ministrstva z dne 21. septembra 1917, drž. zak. št. 383 ter z dne 13. decembra 1917, drž. zak. št. 482, zadevajotih oblačitev in obutev prebivalstva, se odpravljajo. Trgovci in obrtniki smejo torej v teh odredbah navedeno blago odslej prodajati brez potrdil o potrebi. Izvzeto je le ono blago, ki ga dopušča Deželna poslovalnica za oblačila določenim trgovcem, da ga oddajajo na potrdila »A« ter ona obutev, ki jo čevljarji izdelajo iz usnja, izvirajočega iz Razdeljevalnice usnja trgovske in obrtniške zbornice. Na potrdilih za čevlje iz usnja zborniške Razdeljevalnice je na vidnem mestu označiti, da gre za čevlje iz usnja te razdeljevalnice. Izdati je seveda le toliko »potrdil o potrebi«, za kolikor je blaga na razpolago.

NAREDBE

POVERJENISTVA ZA KMETIJSTVO.

Dvignjenje zasege in oddaje prediva.

Naredba prejšnje avstrijske vlade, ki se tiče zasege in oddaje prediva in s katero se omejuje uporabo za domačo potrebo, se s tem razveljavi.

Dvignjenje zasege lanenega semena.

Naredba prejšnje avstrijske vlade, ki se tiče zasege lanenega semena in s katero se omejuje mletev in izdelava lanenega olja, se s tem razveljavi. Odslej je mletev lanu in drugega oljnega semena dovoljena.

Dvignjenje zasege sirove ovčje volne.

Naredba prejšnje avstrijske vlade, ki se tiče zasege sirove ovčje volne je razveljavljena.

Pozor mesarji in prekupci!

Govejo živino kupovati od mimoidočih čet in jo klati ali prodajati v špekulacijske svrhe je strogo prepovedano. Vse tozadnje dosedanje naredbe glede klanja i prodaje goveje živine ostanejo še do nadaljnjega v veljavi. Opozarja se ponovno, da ni nikdo upravičen kupovati govejo živino, konje, hrano in druge vojaške predmete od vojaštva. To blago prevzemati imajo pravico edinole Vnovčevalnica za živino in mast, oddelki narodne obrambe, županstva in v to pooblašene osebe, ki morajo o vseh prevzetih predmetih voditi natančne račune.

Narodna vlada SHS. v Ljubljani.

Kmetijsko poverjenistvo.

Naredba poverjenistva za kmetijstvo.

Območje Poslovalnice za krmila v Ljubljani se razširi na vse ozemlje Narodne vlade SHS. v Ljubljani, tedaj tudi na slovenske okraje Spodnje Stajerske, Koroške in Primorja.

V Ljubljani, dne 6. novembra 1918.

A. Kalan s. r.

Oddaja plemenskih kobil.

Priznana dobrim konjerecem se bodo v kratkem oddajale lepe plemenske kobile. Pogoji: Prevzemnik se zaveže, da bo dal kobilu trikrat plemeniti, potem postane kobilu njegova lastnina. Podrobne pogoje izve reflektant pri ritmojstru Teuberju v Ljubljani, Nuškova vojašnica. Na ta naslov naj se pošiljajo za sedaj vse prijave (in želje glede pasme). Poverjenik za poljedelstvo: Prelat Kalan.

Vse mule

naj se pošiljajo v Nuškovo vojašnico k ritmojstru Teuberju, ki je prevzel zbero tega vpreznega materiala za kraško ozemlje. To navodilo naj vpoštevajo vsa poveljstva, ki imajo zbirališče konj itd. Poverjenik za poljedelstvo: Prelat Kalan.

Hlevi za konje.

Vsa županstva in zasebniki se prosijo, da nemudoma naznanijo Franu Krapežu, kavarnarju v Ljubljani, vse prazne večje hleve, ki bi jih bilo mogoče vporabiti za konje v slučaju slabega vremena. Tozadevne informacije so nujne, ker je zima pred durmi.

Poverjenik za poljedelstvo: Prelat Kalan.

Ureditev lesne dobave. Na okrajne filijale lesne preskrbovalnice v Rakeku, Logatcu, Planini, Ribnici, Domžalah, Lescah, Kranju in Brezovici je poverjenistvo Narodne vlade za javna dela in promet razposlalo sledečo okrožnico: Radi začasne ureditve lesne dobave se določa sledeče: 1. Les, kateri je še v posestvu filijal se ima protokolarno izročiti N. S. v varstvo. 2. Vole naj se odda protokolarno kmetom v najem. 3. Inventar zbrati in zaključiti ter izročiti N. S. v varstvo. 4. Moštvu naj se odpusti le toliko kolikor se ga ne rabi za varstvo in nakladanje lesa na kolodvorih. 5. Knjiže naj se izroče centrali za dobavo lesa v Ljubljani, Dunajska cesta 35. Te odredbe veljajo do preklica.

Poziv k orožništvu.

Mnogi vojaki, ki se vračajo s fronte, ne bodo našli ne svojcev, ne doma. Morila jih bo skrb za obstoj.

Nekateri bodo želeli ostati v vojaški službi; mnogi, ki so bili doslej kot podčastniki v vojaški aktivni službi, bodo v skrbah za svojo bodočnost, ker stalne vojske v dosedanem smislu in v dosedanji obliki v bodoče gotovo ne bo več.

Vse tako moštvo, in sicer v starosti od 24. do 30. leta, pozivljamo, da se priklasi v aktivno službovanje k orožništvu. Že danes se čuti veliko pomanjkanje orožnikov. Prevzeti je bilo treba mnogo postaj po obmejnih krajih, mnogo je bilo treba tudi odpustiti orožnikov od tukajšnjega poveljstva, ker so bili tujci.

Iz orožništva se bo razvila naša bodoča milica, ki bo opravljala v bodoče vso varnostno službo po naši deželi. Zato se obeta lepo službeno napredovanje.

Priglasijo se sprejemajo pri orožniškem poveljstvu v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 3, II. nadstropje, vsak dan od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne in tudi na vsaki orožniški postaji.

Vsi oni pa, ki so se v zadnjem času že priglasili k orožniškemu poveljstvu za vstop k orožnikom, naj se takoj prijavijo pri gorenjem poveljstvu.

Orožniško poveljstvo.

Poziv kmetijskim, gozdarskim in kulturno-tehničnim strokovnjakom.

Nanovo ustanovljajoča se Jugoslovanska država bo za svojo gospodarsko ureditev potrebovala mnogo strokovnjakov z višjo in srednješolsko izobrazbo, ki naj deloma prevzamejo službe, ki jih imajo danedanje tujci v rokah, deloma uredijo zemljedeljske stroke v novi državi. V zadnjih letih se je mnogo absolventov naših srednjih šol posvetilo tem strokam, žal pa, da nimamo pregleda čez te strokovnjake. Neobhodno potrebno je, da vemo za vsakega takega strokovnjaka kmetijske, gozdarske in kulturnotehniške panoge, najsi bo ta v domovini v službi ali v tujini, ali pri vojakih, da vemo, kako število tehniških moči našega naroda nam bo na razpolago. Vedeti moramo tudi, kaj se je učil, s čim se je največ in z zanimanjem bavil, da vemo postaviti vsakega na ono mesto, ki mu gre in kjer bo najbolje služil narodnim svrham. Vsak absolvirani in tudi neabsolvirani strokovnjak zemljedelstva naj javi čimprej kmetijski družbi kranjski svoj natančen naslov, starost, dovršene študije, na kateri strokovni šoli in kdaj, morebitno dovršeno kmetijsko prakso in dosedanje službovanje. Posebno se pozivlja društvo slovenskih agronomov na Dunaju »Kras«, da javi svoje bivše člane in

po možnosti njih naslove. Pozivljajo se tudi vsi oni strokovnjaki slovenske narodnosti brez ozira na njih študije, ki delujejo sedaj v gospodarskih strokah med Slovenci, da javijo nemudoma svoje naslove.

Ker morda marsikateremu strokovnjaku ta poziv ne pride pred oči, naj ga morebiti njegovi tovariši ali prijatelji opozorijo nanj ali vsaj naznanijo kmetijski družbi njegov naslov. Ker se dogodki v današnji dobi razvijajo z izredno brzino, je hitra sestava slovenskih zemljemerskih strokovnjakov nujno potrebna vsled česar se vsi ti pozivljajo, da se nemudoma priklasio kmetijski družbi kranjski v Ljubljani.

12. seje Narodne vlade SHS v Ljubljani.

dne 11. novembra 1918.

Gled erazem na Gorškem se je izvedelo, da je tam živil v zadostni množini; zato se vsem goriskim beguncem priporoča, naj se vrnejo domov. — V dunajskih ministrstvih je mnogo dragocenega materiala, nanašajočega se n anaše ozemlje, zlasti v vojnem ministrstvu in ministrstvu za javna dela (n. pr. natančni katastri vodnih sil, podrobno izdelani načrti za vodovode, za elektrifikacijo železnice, za razne vodne zgradbe itd.). Skozi leta so izdelovali to gradivo inženirji; v kolikor se nanaša na jugoslovansko ozemlje, ga bo vlada skušala rešiti na ta način, da ga tozadevno pooblastilo jugoslovanskim uradnikom v ministrstvih na Dunaju, ki se pretvarjajo polagoma v tajništva nove vlade Nemške Avstrije.

Narodna vlada se je posvetovala o položaju naših uradnikov v Nemški Avstriji. Odposlala se je brzojavka na vlado Nemške Avstrije z vprašanjem, kako stališče namerava zavzeti glede naših uradnikov v omenljivi Nemške Avstriji, zlasti na Dunaju, oziroma ali je že zvezala kako stališče. — Na predlog pover. dr. Tavčarja se ima ustanoviti na Stajerskem aprovizacijska komisija, ki bo poslovala mesto prejšnje stajerske deželne vlade v aprovizacijskih zadevah. Za aprovizacijskega komisarja sedmih okrajnih glavarstev na Sp. Stajerskem, ki pridejo tu v poštev, se imenuje okrajni komisar dr. Lajnšic v Mariboru. — Italijanski guverner v Trstu prosi za vlak premoza za železniški obrat v zasadenem ozemlju. Odgovori se mu, da smo to pripravljeno storiti proti kompenzaciji, da nam guverner pošlje 5 vagonov petroleja, 1 vagon vulkaniziranega olja in 1 vagon olja za mažo, dalje 1 ladjo soli iz Pirana. Zaeno se naprosi guverner, naj dopolni izvoz 70.000 kg petroleja, ki ga imamo kupljenega pri tržaški rafineriji.

Prometni urad se je obrnil do Narodnega veča s prošnjo, da posreduje pri italijanski vladi za obnovo rednega poštnega in železniskega prometa z okupiranim jugoslovanskim ozemljem in za preselitev tržaških ravnateljstev iz Trsta z aktivnim materialom vred. — Pover. za promet in za javna dela se dogovori, da spada preskrba železnice s premožem v referat prvega, civilna uporaba pa v referat drugega. — Po ljubljanski okolici in deloma tudi po mestnih vrtovih se pase množica konj brez gospodarja, ki jim preti pogin zlasti vsled pomanjkanja vode in morebitne izpremembe vremena. S tem bi se izgubil velik kapital in bi nastala nevarnost kužnih bolezni. Zato se vsakdo pooblašča, da si take konje prisvoji proti neznašni odškodnini in proti prijavi pri županstvu. — Ker se s 15. novembra odpusti večina neaktivnih častnikov, je potrebno, da vstopijo v službo aktivni častniki, ki se nahajajo doma. Izda se oklice, da naj se javijo vsi aktivni častniki Slovenci. — Na predlog pover. Kalana se vpokoji dvorni svetnik in predstojnik gozdarstva Konrad Rubbia v Ljubljani in nastavi na njegovo mesto nadsvetnik Anton Rustija. — Policiji se naroči, naj ukrene, da se po Ljubljani ne bodo klatili brezposelni elementi. V policijskem rajonu se mora vsakdo izkazati, da nekaj dela, sicer se mu delo odkáže.

Zahvala.

Za vse obilne tolažilne dokaze iskrenega sočutja ob smrti našega nad vse ljubljene

Primoža

ter za častno spremstvo častnikov, »Sokola«, požarne brambe in someščanov na zadnji poti nepozabnega rajnika izrekamo najprisernejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo preč. duhovščini in »Narodni straži«, ki ga je tako lepo spremlila k zadnjemu počitku. Srčna hvala vsem darovalcem vencev.

Kranj, 10. novembra 1918.

ZALUJOČA RODBINA
SUMI.

SPREJME SE

4386

puškarski vajenec

F. K. KAISER, puškar, LJUBLJANA, Selenburgova ulica št. 6.

Mesarje

išče »Vnovčevalnica za živino v Ljubljani« proti dobri plači in hrani. Nastopiti bi bilo službo takoj. Zglasiti se je v tovarni ANDRETTO na Viču ali pa v našem uradu na Turjaškem trgu št. 1. 4382

OBJAVA.

Zaradi pogostih tatvin naznanjam vsem, ki prihajajo na Figovčovo dvorišče ali v skladišče da nisem plačnik za ukradene stvari.

Urban

najemni hlevar pri »Figovcu«

Globoko potrti javljamo, da je danes popoldne umrla v 75. letu starosti po dolgi in mučni bolezni, večkrat prevedena s sv. zakramenti, naša ljubljena soproga, mati, stara mati, sestra, teta in tašča, gospa

Marija Milavec roj. Glažar.

Pogreb pojde v sredo 13. t. m. ob pol 5. uri pop. iz Zalokarjeve ulice št. 9 k Sv. Križu.

Mnogo je trpela in mnogo je molila, zato pa si je zaslužila večno plačilo.

V Ljubljani, 11. nov. 1918.

Jakob Milavec, soprog.
Metka Gosinčar roj. Milavec, hči.

Ivan Gosinčar, zet.

Vsi ostali sorodniki.

Venci se po naročilu pokojnice hvaležno odklanjajo.

Pridna, poštna

KUHARICA

z dobrimi izpričevanji, išče službe v kakem župnišču. Pripravljena je pomagati tudi pri delu na polju. — Poizve se pri uradništvu »Slovenca« pod znakom: »Mn Ds« 4398.

Hlapce h konjem in dekle za molžo krav

na pristavo Zeleni hrib pri dolenskem kolodvoru išče »Vnovčevalnica za živino v Ljubljani«. Plača in hrana prav dobra. Nastopiti bi bilo službo takoj. Zglasiti se je pri oskrbnistvu na Zelenem hribu ali v uradu na Turjaškem trgu št. 1, I. nadst.

Kranjska deželna podružnica

n.-a. dež. življenske in rentne, nezdodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12, II. n.,

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, združeno tudi z vojnim rizikom, otroških de, rentna in ljudska, nezdodna in jamstvena zavarovanja.

— Javen zavod. — Absolutna varnost. — Nizke premije. —

Prospekti zastoj in poštne prosto. — Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji.

2 tapetniška vajenca

se sprejmeta pri tvrdki

I. I. Naglas,

Ljubljana, Kongresni trg.

Naprodaj je več tisoč kg

korenja »prašice«

po 40 kron za 100 kg. Poizve se pri M. BRODNIK, Ljubljana, Kongresni trg št. 16, p. 1. 4402

ZAHVALA.

Ob bridki izgubi svoje iskreno ljubljene matere, gospe

Josipine Dermelj

nadučiteljeve vdove,

čuli smo obilo sožalnih izrazov, prešli veliko svežega cvetja in zrlj mnogo častitih spremljevalcev in spremljevalk na poslednji poti nepozabne pokojnice.

Za vsa ta odkritosrčna dokazila sočuvstvovanja izrekamo tem potom vsem prav iskreno zahvalo.

Posebno lepo pa se še zahvaljujemo cenjenim gospodom pevcem Matičnega zbora, ki so nas ob rakvi rajne gluboko presenetili s svojim gniljivim petjem. Srčna hvala vsem!

Ljubljana, dne 11. novembra 1918.

Zalujoči ostali.

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbam cerkvenih zvonov

Ljubljana, Dunajska c. 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske prideleke, žita in krmo, zvonove proti prelomu, sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezdodni, vsakršna dojetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico od katere ima tudi dežela Kranjska podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale 1. 1916 K 906.828-91, so poskočile koncem 1. 1917 na 1.031.538-54.

Tedaj, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rastei zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljen poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Konjak

za oslabele v sled starosti, proti slabostim v želodcu in proti izgubi telesne moči je stari vinski konjak pravo povijanje. Posilja dve politerski steklenici franko z zabojnikom vred za 60 K

BENEDIKT HERTL,
graščak na graščini GOLIC PRI
KONJICAH, Štajersko. 3369

'Jugo' - milo za pranje

v zboljšani kakovosti, belo, v kosih po četrt kilograma. Cena zaboja s 25 kilogrami (vsebujočega 100 kerov) 110 kron franko zaboj iz Zagreba. Poštni zabojčki po 4 kg za neto 28 kron franko. Dobiva se po povzetju pri eksportnem podjetju M. Jünker v Zagrebu št. 39, Petrinjska ulica št. 3.

Pri naročilih se prosi predplačilo polovice zneska.

Edina slovenska veletrgovina
umetnega cvetja in pogrebni potreščin

Anton Z. Finžgar
VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, voge in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d.

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

Učiteljica

na večrazrednici blizu Ljubljane želi zamenjati službo. Prijazne ponudbe na upravo lista pod šifro „Učiteljica“

Proda se lepa, dobro ohranjena

moška suknja

Ogleda se lahko v Gradišču št. 10. v trgovini za čevlje.

Kleparski pomočnik

se sprejme v trajno delo pri K. BOČAK, Tržič, Gorenjsko.

Skladiščnik

išče službe. Gre tudi na deželo. Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod številko 4350 ako znamka za odgovor.

Mirna stranka z enim otrokom išče

stanovanje

z eno ali dvema sobama in kuhinjo. Ponudbe pod „MIRNA STRANKA“ sprejema upravnistvo „SLOVENCA“.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljate portrete na platno :: izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

Davorin Roušek
prvi fotografski in povečevalni zavod
V LJUBLJANI
KOLODVORSKA ULICA št. 34 a.

ASISTENT DEŽELNE BOLNICE

M. U. Dr. Fr. Minar

ordinira od 1/2 do 1 in od 2. do 3.

LJUBLJANA, TRG TABOR št. 3.

(pri belgijski vojskarnici). 4340

STANOVANJE

v pritličju, obstoječe iz štirih sob z vsemi pritlikinami, brez kopalnice, se odda s 1. februarjem v DALMATINOVU ULICI št. 10, Ljubljana. 4351

Hlapec h konjem in dva hlapca za goveji hlev

se sprejmejo takoj ob primerni plači in dobri hrani na graščini Impolca. Služba se lahko nastopi takoj. — Vpraša se pri oskrbnistvu graščine Impolca, p. Radna na Dolenskem. 4352

Pritlična hiša

kjer je bila pred vojsko gostilna in trgovina, ležeča v Ljubljanskem predmestju, se za 38.000 kron proda. — Vpraša se v Sodni ulici št. 5, pritličje levo. 4349

Izdaja konzorcij „Slovenca“

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar v Ljubljani.

Katoliška tiskarna v Ljubljani

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar v Ljubljani.

Domača semena

sube gobe, prazne vreče in druge pridelke kupuje trgovina s semeni Sever & komp., preje PETER LASSNIK, LJUBLJANA, MARIJIN TRG. 2534

SPREJME SE: 4327

1 do 2 rodbini

z odrasčenimi otroci za kmetijska dela na posestvu v Bokavcih, pošta Vič. Dobi stanovanje, kurjavo in živila. Plača v gotovini po dogovoru. Moški morajo znati z volni voziti. Zglasite se stranke le iz okolice Ljubljane.

Gospodična, večna slovenskega, nemškega in ogrskega jezika, išče službo kot

blagajničarka ali prodajalka

k boljši rodbini. Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 4391.

Lepo brejo 4378

kozo

in 200 m zelenike (gušpana) ima na prodaj hišni posestnik v Rožni dolini št. 136, Vič-Ljubljana.

Častnik išče

meblovano sobo

s posebnim vhom. Ponudbe se prosijo na upravo lista, pod šifro „Častnik“.

Zamenja se velika 4344

Wertheimova blagajna

za manjšo. Ogleda se od 11. do 14. nov. od 10. do 12. ure dop. v prodajalni Avg. Jagodiča, Stritarjeva ulica št. 3.

Blago za moške

za celo obleko dobite po 150, 160, 175, 185, 200, 225, 250, 275, 300, 350, 400, 450 do 650 kron.

Blago za ženske

za celo obleko dobite za 300, 350, 400, 500 do 1000 kron.

Sukanec

črna in bela, na kolesčkih in v štrinah, dobite po najnižji ceni in v vsaki množini. — Prosim le pismenih naročil. ANTON KREPEK, Maribor ob Dravi.

Vzorci se ne pošiljajo. Kar ne ugaja, se lahko vrne. Blago se dobi v črni, modri, sivi, rjavi, za ženske tudi v pisani barvi. 4397

St. 15243.

Razpis obrtniške ubožne ustanove.

Oddati ima mestna občina dvajset ročnih ustanovnih mest po 100 kron iz ustanove mesta Ljubljane za onemogle ljubljanske obrtnike.

Pravico imajo brez krivde ubožni obrtniki obojega spola, ki so vsaj eno leto v Ljubljani samostojno, na svoje ime (na lasten obrtni list ali lastno koncesijo, oziroma vdove obrtnikov na možev obrtni list) izvrševali kak obrt. Zgolj zakupniki ali najemniki kakšnega obrta so izključeni.

Prosilci in prosilke, ki stanujejo v Ljubljani, so enako upravičeni neglede na domovinstvo in državljanstvo.

Prosilci, ki niso več tukaj, prihajajo vpoštev le, če ni preveč enako potrebnih v Ljubljani prebivajoših prosilcev.

Prošnje je vlagati do vštete zadnjega novembra 1918 v vložnem zapisniku mestnega magistrata. Priložiti jim je dokazujoče obrtne listine, če pa to ni mogoče, je navesti vsaj po možnosti natančne podatke, v katerem času, na katerem kraju in kakšen obrt da je imel prosilec.

Prošnje je razločno podpisati s polnim imenom in naslovom stanovanja.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 6. novembra 1918.

Razpis Dragotin Žagarjeve ustanove.

Kakor vsako leto, ima občinski svet razdeliti obresti te ustanove, to je 500 K.

Pravico do podpore iz tega zneska imajo v prvi vrsti ustanovniki in bližnji sorodniki, če teh ni, pa tudi daljni sorodniki. V obeh slučajih seveda le, če so revni in podpre vredni.

Ce ni sorodstva, ima se te obresti razdeliti v podporo revnim prosilcem iz bivših predmestij Krakovo in Trnovo, izvenšči Opekarsko ceste, takojimenovano „Gmajno“, kjer so novi naseljenci.

Kolekovane prošnje je vlagati do konca novembra 1918 pri vložnem zapisniku mestnega magistrata. Sorodniki morajo svoje sorodstvo do ustanovitelja posebej dokazati, ako magistratu ni znano že od prejšnjih prošenj.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 6. novembra 1918.

Razpis ustanove za mestne reveže.

Mestni župan ima oddati dve ročni ustanovi po 50 K, deset po 40 K. Pravico imajo vsi oni v Ljubljano pristojni reveži, ki ne uživajo stalne podpore iz mestnih sredstev.

V prošnji je navesti, vživa li prosilec kako stalno podporo, miloščino, pokojnino, ali ima brezplačno stanovanje in hrano. Tudi je navesti starost in število oseb, za katere mora skrbeti.

Prošnje je s polnim imenom razločno podpisati in navesti pod imenom tudi stanovanje.

Prošnje je vlagati do vštete zadnjega novembra 1918 v vložnem zapisniku mestnega magistrata.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 6. novembra 1918.

Koncipijenta

sprejemem v svojo odvetniško pisarno. Nastop takoj ali po dogovoru.

Dr. Fran Tomišek

odvetnik v Ljubljani, - Slovenski trg št. 2.

Valentin Mačec

tovarna slavninikov v Domžalah, priporoča slavniniku občinstvu 4379

slavninik solno, podplatno, predpražnikovo in perila, tudi baroznega.

200 K nagrade

dobi oni, ki pove v pisarni podpisanega, kje se nahaja rumeno pleskan

voziček

takozvan »zapravljiček«, majhne oblike in ozkoirten tako, da se od drugih vozov take vrste razlikuje s pripravo za eno svetilko, ki je bil dne 8. novembra 1918 popoldne med 1. in 2. uro ukraden z dvorišča gostilne »pri Figovcu« v Ljubljani. — Dr. Fran Novak, odvetnik v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 3. 4380

Proda se nekoliko novih

ripih, 2 kg usnja za podplate, zelena blago za eno moško obleko in par močnih, novih moških čevljev. Kje, pove uprava lista pod št. 4371.

iščeta se za takoj

2 hlapca

poštena, pridna in močna za trgovino z mešanim blagom

F. Dolenz, Kranj

Istotam se išče močan skladiščnik

pošten, popolnoma trezen in priden, za vstop s 1. prosincem 1919 ali prej, za trgovino z žganimi, špiritom in vinom; ki je tudi kletarstva dobro navajen. Stanovanje in hrana v hiši. Gorenjci imajo prednost. Vsak ponudbenik naj se zglašuje osebno ali naj piše: starost, kje je bil v službi in koliko zahteva mesečne plače. 4338

St. 15243.

Razpis obrtniške ubožne ustanove.

Oddati ima mestna občina dvajset ročnih ustanovnih mest po 100 kron iz ustanove mesta Ljubljane za onemogle ljubljanske obrtnike.

Pravico imajo brez krivde ubožni obrtniki obojega spola, ki so vsaj eno leto v Ljubljani samostojno, na svoje ime (na lasten obrtni list ali lastno koncesijo, oziroma vdove obrtnikov na možev obrtni list) izvrševali kak obrt. Zgolj zakupniki ali najemniki kakšnega obrta so izključeni.

Prosilci in prosilke, ki stanujejo v Ljubljani, so enako upravičeni neglede na domovinstvo in državljanstvo.

Prosilci, ki niso več tukaj, prihajajo vpoštev le, če ni preveč enako potrebnih v Ljubljani prebivajoših prosilcev.

Prošnje je vlagati do vštete zadnjega novembra 1918 v vložnem zapisniku mestnega magistrata. Priložiti jim je dokazujoče obrtne listine, če pa to ni mogoče, je navesti vsaj po možnosti natančne podatke, v katerem času, na katerem kraju in kakšen obrt da je imel prosilec.

Prošnje je razločno podpisati s polnim imenom in naslovom stanovanja.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 6. novembra 1918.

Razpis Dragotin Žagarjeve ustanove.

Kakor vsako leto, ima občinski svet razdeliti obresti te ustanove, to je 500 K.

Pravico do podpore iz tega zneska imajo v prvi vrsti ustanovniki in bližnji sorodniki, če teh ni, pa tudi daljni sorodniki. V obeh slučajih seveda le, če so revni in podpre vredni.

Ce ni sorodstva, ima se te obresti razdeliti v podporo revnim prosilcem iz bivših predmestij Krakovo in Trnovo, izvenšči Opekarsko ceste, takojimenovano „Gmajno“, kjer so novi naseljenci.

Kolekovane prošnje je vlagati do konca novembra 1918 pri vložnem zapisniku mestnega magistrata. Sorodniki morajo svoje sorodstvo do ustanovitelja posebej dokazati, ako magistratu ni znano že od prejšnjih prošenj.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 6. novembra 1918.

Razpis ustanove za mestne reveže.

Mestni župan ima oddati dve ročni ustanovi po 50 K, deset po 40 K. Pravico imajo vsi oni v Ljubljano pristojni reveži, ki ne uživajo stalne podpore iz mestnih sredstev.

V prošnji je navesti, vživa li prosilec kako stalno podporo, miloščino, pokojnino, ali ima brezplačno stanovanje in hrano. Tudi je navesti starost in število oseb, za katere mora skrbeti.

Prošnje je s polnim imenom razločno podpisati in navesti pod imenom tudi stanovanje.

Prošnje je vlagati do vštete zadnjega novembra 1918 v vložnem zapisniku mestnega magistrata.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 6. novembra 1918.

Poziv na subskripcijo.

Podpisani so nabavili od dunajskih in budimpeštanskih zavodov večino delnic »Hrvatske Trgovinske Banke«, d. d., in prepuščajo na temelju te kupčije 24.000 komadov delnic te banke po nominalnem iznosu od K 4.800.000 — na javno prodajo potom subskripcije po izvirni ceni od K 220 — za komad zaeno s 5 % obrestmi od 18. julija 1918 do dneva subskripcije.

Delnice prepuščajo se na javno podpisovanje za čas od 8. do 30. novembra 1918 ter se mora vsak podpisani iznos takoj plačati v gotovini.

Podpisani pridržujejo si pravico repartitije in dodelitve subskribiranih komadov. Za delnice, koje se ne bodo dodelile, se povrne podpisovalcem vplačani znesek. — Prijave se sprejemajo:

v Zagrebu: pri »Hrvatski Trgovinski Banki«, d. d., Jelačićev trg št. 6;
v Ljubljani: pri »Ljubljanski Kreditni Banki«;
v Sarajevu: pri podružnici »Ljubljanske Kreditne Banke«;
na Reki-Susaku: pri »Banki in štedionu za Primorje«, d. d.;
v Mitrovici: pri »Mitrovački štedionici«;
v Splitu: pri podružnici »Ljubljanske Kreditne Banke«;
v Zemunu: pri »Zemunski štedionici«.

V Zagrebu, dne 4. novembra 1918.

Vladimir Arko, veletržec, Zagreb.
Ernst Ehrlich, gradbeni podjetnik, Zagreb.

Ivan Hribar, poslovedeči podpredsednik Narodnega sveta, Ljubljana.

Branko Lagjević, šef tvrdke Gustava Sochera nasled., Zagreb.

Artur Machnik, ravnatelj nadbiskupskih dobara, Zagreb.

Dr. Želimir Mažuranić, odvetnik, Zagreb.
Makso Mayer, veleindustrijalec, Zagreb.
Jean B. Polak, veleindustrijalec, Ljubljana.
Dr. Franjo Poljak, narodni zastopnik, Zagreb.
Dr. Ivan Tavčar, župan mesta Ljubljane, Ljubljana. 4395

Prijava na supskripciju!

Na temelju zaključka I. izvanredne glavne skupštine dioničara Narodne banke d. d. od 21. rujna 1918 prima ovime ravnateljstvo prijave na supskripciju vrhu

37.500 novih dionica po K 400 — naslovne vrijednosti to je za povišenje glavnice od 5 na K 20.000.000 — Rok prijave za supskripciju traje od 5. studena do 28. prosinca 1918.

Ravnateljstvo će komade dodijeliti kad stigne zato odobrenje nadležne oblasti i to na slijedeći način:

Starim dioničarima pripada pravo opcije od 1 nove dionice na 1 staru uz tečaj od K 425 — po komadu, t. j. na ukupno 12.500 komada.

Na sve po starim dioničarima ne preuzete dionice kao na ostalih 25.000 komada prima se prijava za javnu supskripciju uz tečaj od K 450 — po komadu.

Protuvrijednost prijavljenih odnosno upisanih dionica imade se položiti prigodom prijave na supskripciju, te može ravnateljstvo samo u iznimnim slučajevima dozvoliti da se kod prijave uplati samo 50 % protuvrednosti dionica, a ostatak najkasnije do 28. prosinca 1918. U slučaju neplateža drugog obroka do određenog roka propada prvi uplaćeni obrok u korist pričuvne zaklade zavoda. Vrhu uplaćenih naslovnih glavnica teku 4 1/2 % kamati do 31. prosinca 1918.

Supskripcija se obavlja na blagajni zavoda Ilica broj 7, dok uplate mogu uslijediti također kod:

Prve hrvatske štedionice u Zagrebu i svih njenih podružnica, Hrvatske ekomptne banke u Zagrebu i njenih podružnica, Hrvatske zemaljske banke d. d. podružnice u Zagrebu, Hrvatske sveopće kreditne banke d. d. u Zagrebu i njene podružnice u Karlovcu, Srpske banke d. d. u Zagrebu, te Hrvatske podružnice c. i kr. povlaš. Wiener Bank-Vereina u Zagrebu, te napokon kod svih ostalih jugoslavenskih novčanih zavoda.

U Zagrebu, dne 5. studena 1918.

Ravnateljstvo
Narodne banke D. D.
- U ZAGREBU -

Posojilnica v Mariboru

(Narodni dom)

razpisuje za šolsko leto 1918/19

ustanove za dijake-visokošolce:

1. dr. Franc Rapochevih devet po 300 K,
2. posojilniški dve po 300 K.

Pravico do ustanov imajo dijaki slovenske narodnosti (za dr. Fr. Rapocheve ustanove posebno iz mariborskega in štajerskega okraja).

Prošnje je treba priložiti krstni list ali domovnico, ubožno spritevalo, potrdila o izpitih ter indeks.

V prošnji naj se tudi navede, ako prošnik že drugod dobiva kako podporo ter se naj tudi naznači študijski semester.

Prošnje je vložiti do 15. decembra 1918 pri Posojilnici (Narodni dom).

Ravnateljstvo.

Ustanova za revne deklice.

S koncem tekočega leta se izprazni obe mesti Katarine Warnusovi ustanove, vsako mesto po 135 K na leto. Uživanje ustanove traja 3 leta. Pravico imajo v prvi vrsti dekleta iz sorodstva Katarine Warnusove, če pa teh ni, pobožne in neomežene revne hčere ljubljanskih meščanov.

Prošnje je vlagati do konca decembra 1918 v vložnem zapisniku mestnega magistrata in jim priložiti rojstni in krstni list, event. oblastveno potrjeni rodovnik kot dokaz sorodstva z ustanoviteljico. Pri nesorodnicah je treba tudi dokazati, da je prosilka oče ljubljanski meščan. Dalje je priložiti navrstveno spritevalo in natanko navesti, o čem prosilka živi, ali ima kakršnokoli stalno pomoč, odkod in v kakšni meri.

Prošnje je razločno podpisati in dostaviti tudi stanovanjski naslov.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 6. novembra 1918.

BARVE ZA OBLEKE

priznana najboljši in zanesljivi kakovosti.

Vse vrste barv, suhih in oljnatih, mavec (gips), masinec (Federwail), strojno olje, prašno olje, karbolinej, steklarski in mizarski kilej, plešarske, slikarske in zidarske čopiče, kakor tudi druge v to široko spadajoče predmete ima še vedno v zalogi terdka

A. Zankl sinovi, Ljubljana.

Centri se za časa vojske ne razpošiljajo.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.